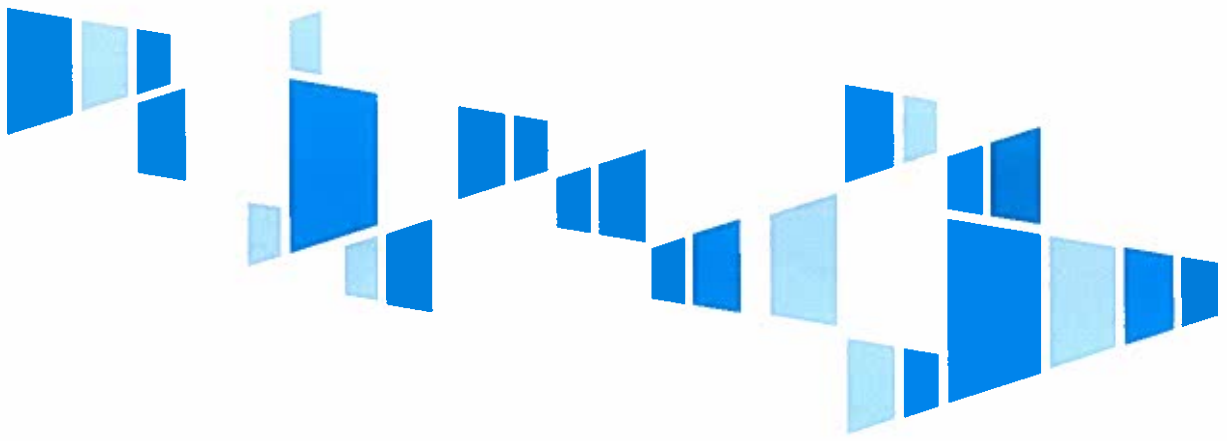


**BIULETYN INFORMACYJNY MINISTERSTWA ROZWOJU
DLA CZŁONKÓW KOMITETÓW MONITORUJĄCYCH
REGIONALNE PROGRAMY OPERACYJNE**

Uptec 2016



Szanowni Państwo,

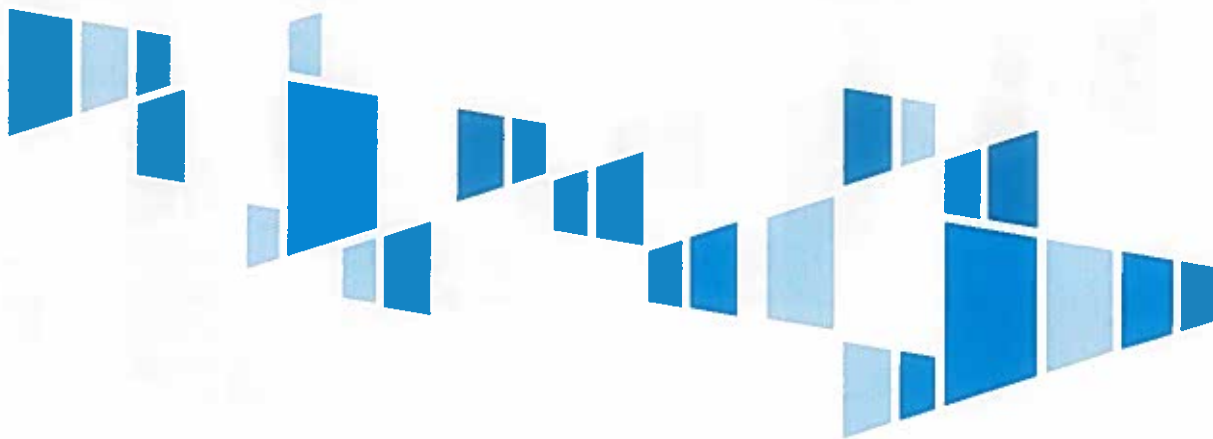
przedstawiamy kolejne, wakacyjne wydanie Biuletynu informacyjnego dla członków Komitetów Monitorujących RPO. Ponieważ sezon urlopowy nie zwalnia nas z wykonywania zadań na rzecz sprawnego wdrażania programów regionalnych, zgromadziliśmy dla Państwa kolejną porcję danych wdrożeniowych, obejmujących wszystkie programy, jak również materiały dotyczące szerszych kontekstowo kwestii, jak opis funkcjonowania Rejestru Usług Rozwojowych, prezentację podejścia do zapewnienia w ramach realizowanych projektów dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami czy wreszcie – w bardzo skondensowanej formie – wiadomości na temat Planu na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Mamy ogromną nadzieję, że wszystkie teksty przyczynią się do pogłębienia Państwa wiedzy, w zaprezentowanych tematach, lub choćby zaktualizowania tych informacji, które już Państwo posiadają, a być może niektórych z Państwa skłonią do zagłębienia się w kwestie, które okażą się szczególnie interesujące.

Życzę miłej lektury!

Jerzy Kwieciński

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju



W TYM WYDANIU:

STRATEGIE

Plan na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju
Zmiany programów operacyjnych

POSTĘPY W REALIZACJI PROGRAMÓW

Postępy we wdrażaniu programów na lata 2014-2020
Stan spełnienia warunków ex ante
Realizacja projektów w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych

OBSZARY WSPARCIA

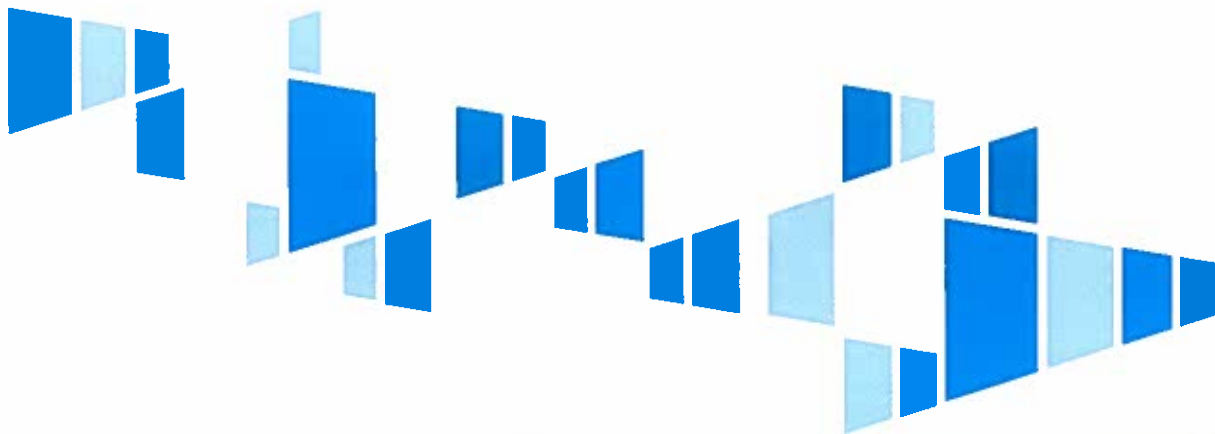
Rejestr Usług Rozwojowych
Kultura w Kontrakcie Terytorialnym – nowe otwarcie
Wybór inwestycji infrastrukturalnych w sektorze zdrowia w RPO

ZASADY HORYZONTALNE

Fundusze Europejskie bez barier
Jak realizować zasadę równości szans kobiet i mężczyzn w projektach finansowanych z funduszy europejskich 2014-2020

INFORMACJA I PROMOCJA

Zmiany w zasadach oznaczania działań i materiałów informacyjno-promocyjnych
Kalendarium nadchodzących posiedzeń Komitetów Monitorujących



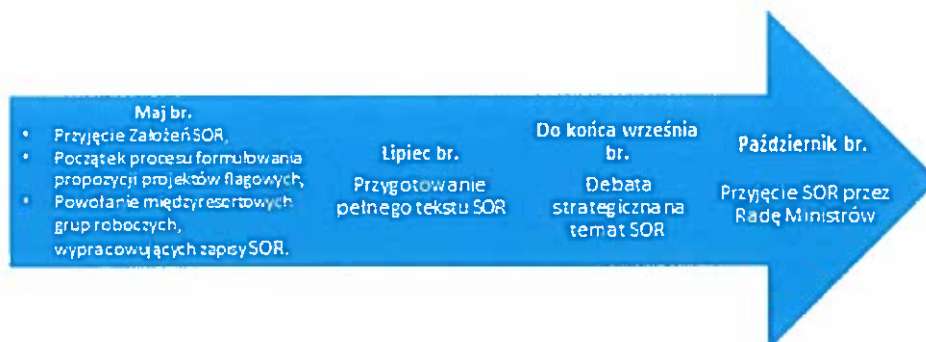
STRATEGIE

PLAN NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU

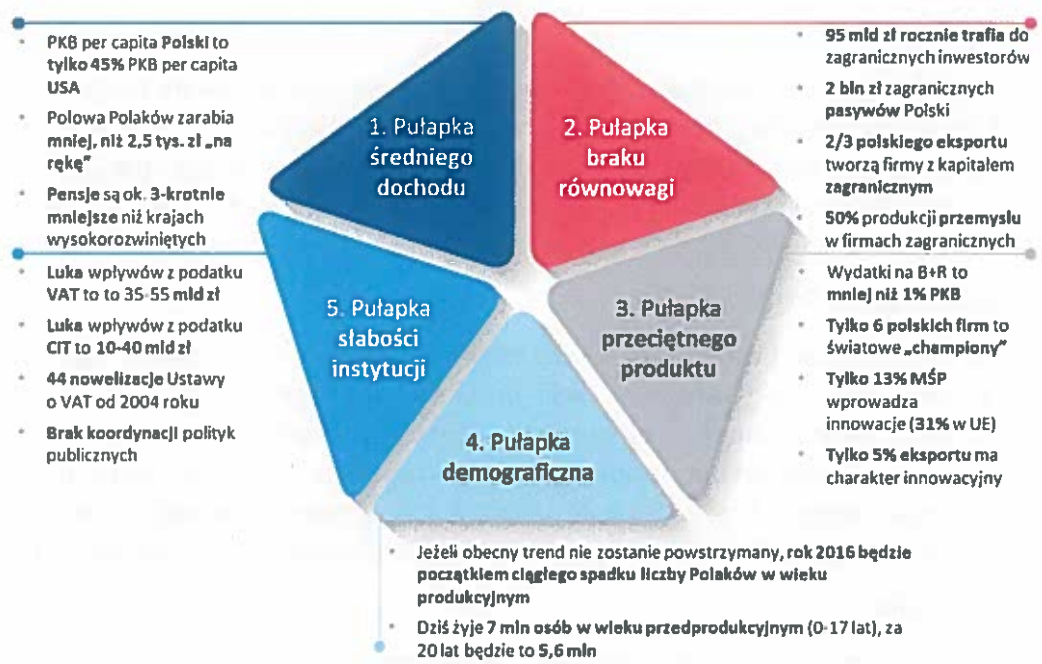
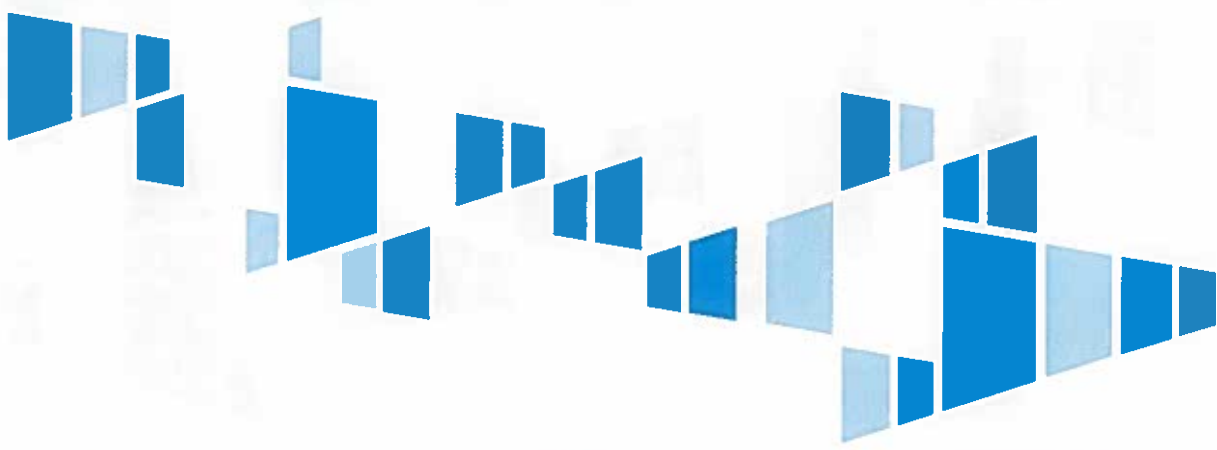
Plan na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, przyjęty przez Rząd 16 lutego br., to zestaw działań mających na celu wsparcie rozwoju firm, ich produktywności i ekspansji zagranicznej, zwiększenie inwestycji i wyższe nakłady na innowacje, polepszenie współpracy nauki i biznesu, zwiększenie PKB charakteryzującego się wysoką jakością, wprowadzenie ułatwień dla przedsiębiorstw.

Plan ma charakter kierunkowy. Szczegółowe działania służące realizacji celów Planu zostaną opisane w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR), która określi nowy model rozwoju - wizję strategiczną, zasady, cele i priorytety rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym w perspektywie roku 2020 i 2030.

Harmonogram prac nad Strategią przedstawia poniższa grafika.

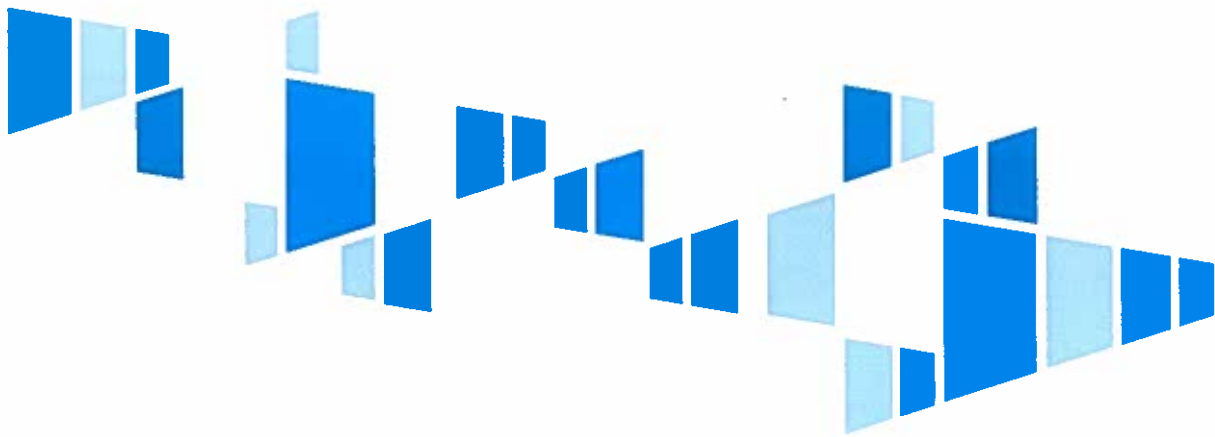


Plan stanowi odpowiedź na wyzwania, które w tej chwili stoją przed Polską. Zawiera diagnozę sytuacji, kierunkuje działania rządu na najbliższych kilkanaście lat i proponuje konkretne rozwiązania, dzięki którym Polska wyjdzie z pięciu pułapek rozwojowych.



Polska gospodarka potrzebuje silnego impulsu rozwojowego, dlatego nowy model rozwoju gospodarczego opiera się na pięciu mocnych filarach.





Reindustrializacja

Przemysł jest naturalnym środowiskiem innowacji, rdzeniem wydatków na badania i rozwój, także dla firm z sektora usług. To tutaj powstają niezbędne łańcuchy kooperacji i wysokiej jakości miejsca pracy. Polski przemysł ma ogromny potencjał i dzięki specjalizacji może konkurować na rynkach światowych. Wyzwaniem na najbliższe lata jest wspieranie istniejących i rozwijanie nowych przewag konkurencyjnych i specjalizacji.

Rozwój innowacyjnych firm

Polskie firmy muszą mieć dobre warunki do rozwoju i tworzenia innowacji (np. przyjazne otoczenie prawne, zachęty finansowe). Jeśli otoczenie nie będzie krępować ich wzrostu, możemy doczekać się globalnych czempionów. Możliwe działania w tym obszarze to m.in. ułatwienie startu przedsiębiorcom, promowanie prac badawczo-wdrożeniowych, deregulacja działalności gospodarczej, przygotowanie Konstytucji Biznesu (nowego spójnego aktu prawnego o charakterze ogólnym) czy wprowadzenie zasad sukcesji jednoosobowych firm.

Kapitał dla rozwoju

Kluczowym zadaniem w tym obszarze jest zwiększenie poziomu inwestycji. Konieczne działania do podjęcia w tym zakresie, to m.in. rozbudowa instrumentów finansowych oferowanych przez państwowe instytucje rozwoju i efektywne inwestowanie środków unijnych.

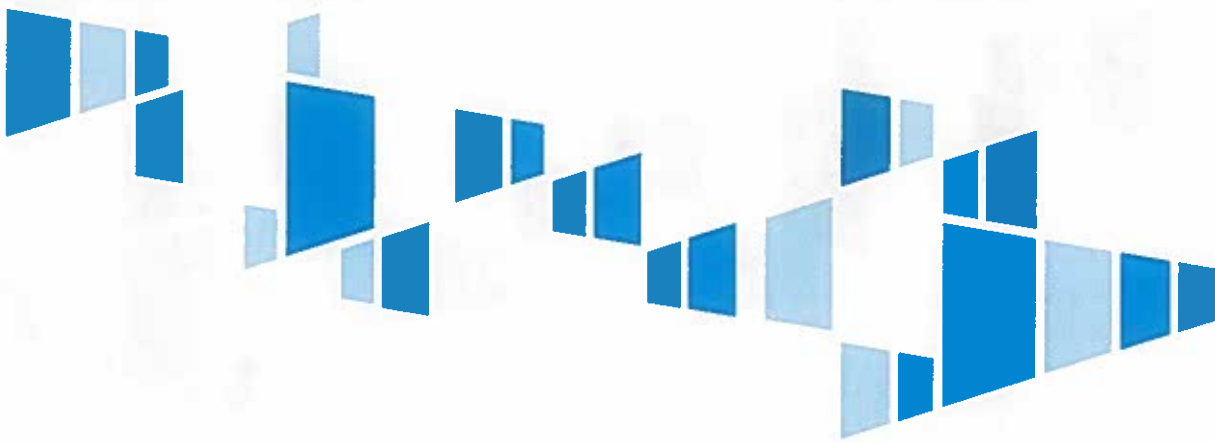
Istotne jest, by w większym stopniu zachęcić Polaków do budowania kapitału na przyszłość. Zgromadzone oszczędności powinny pracować na lepszą jakość życia. Dlatego tak istotne jest by zwiększyć udział oszczędności w PKB, np. poprzez promocję akcjonariatu pracowniczego. To pozwoli, aby Polacy w przyszłości czerpali dochody nie tylko z pracy, ale i z kapitału.

Ekspansja zagraniczna

Wsparcie ekspansji zagranicznych polskich firm to jeden ze sposobów na pomnażanie rodzimego kapitału. Sam eksport to nie wszystko – nasze przedsiębiorstwa powinny zdobywać zagraniczne rynki także poprzez bezpośrednie inwestycje, fuzje i przejęcia. Kluczowe dla Polski pozostają rynki europejskie, ale powinniśmy wzmocnić aktywność na perspektywicznych rynkach – azjatyckim, afrykańskim i północnoamerykańskim. Państwo będzie wspierać nasze przedsiębiorstwa, m.in. poprzez dedykowaną ofertę finansową oraz promocję polskich produktów.

Rozwój społeczny i regionalny

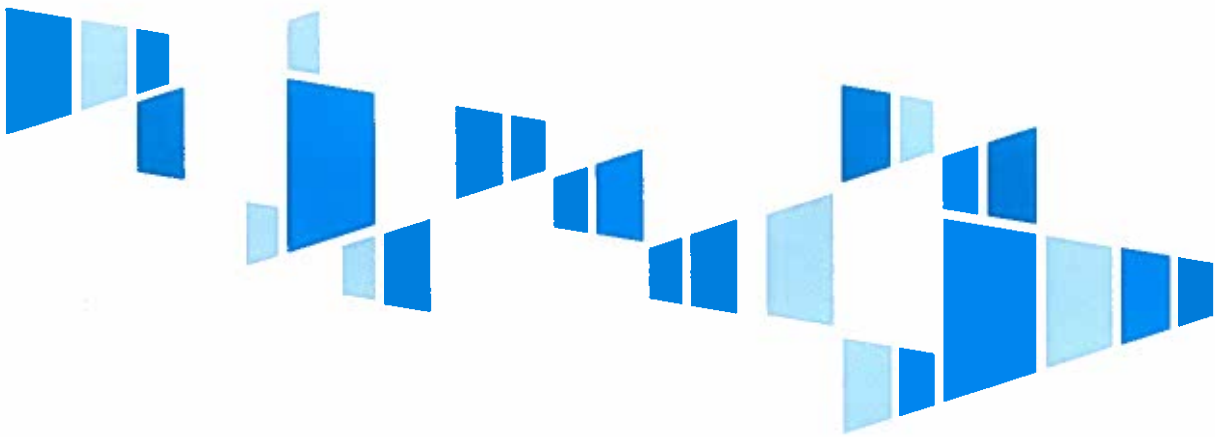
Konieczne jest włączenie małych miast i obszarów wiejskich w procesy rozwojowe. Każda część naszego kraju ma swoje atuty. Mądra polityka regionalna powinna je rozwijać. Ministerstwo Rozwoju będzie aktywnie uczestniczyć w przygotowaniu „Paktu dla obszarów wiejskich”, nad którym pracuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Dla zrównoważonego



rozwoju społecznego istotna jest też jakościowa zmiana w szkolnictwie zawodowym, tak by szkoły opuszczali specjaliści, których umiejętności są potrzebne na rynku pracy.

W każdym z pięciu filarów rząd proponuje konkretne rozwiązania, m.in.:

- **Polski Fundusz Rozwoju (PFR)**, kluczowe narzędzie w realizacji strategii, który powstanie w oparciu o istniejące instytucje rozwoju (część funkcji dzisiejszego BGK, PARP, PIR, PAIiZ, ARP i KUKE), zintegruje i uporządkuje narzędzia oferowane przez te instytucje oraz zaproponuje nowe. Zakres wsparcia Funduszu obejmie wiele obszarów – małe i średnie firmy, inwestycje, infrastrukturę, eksport, promocję, innowacje. Fundusz pozyska kapitał na inwestycje oferowany na preferencyjnych warunkach przez międzynarodowe instytucje finansowe.
- **Wsparcie eksportu i reforma dyplomacji ekonomicznej** – poprzez utworzenie w strukturze PFR profesjonalnego pionu wspierania eksportu. Zajmie się on wsparciem ekspansji zagranicznej firm oraz promocją polskiego eksportu i polskich produktów. Będzie ściśle współpracować z samorządami terytorialnymi i gospodarczymi. Ponadto Minister Spraw Zagranicznych i Minister Rozwoju przeprowadzą reformę polskiej dyplomacji ekonomicznej - zagraniczne służby ekonomiczne będą premiowane za osiągnięte wyniki.
- **Programy rozwojowe dla poszczególnych branż**, np. lotniczej, zbrojeniowej, stoczniowej, chemicznej, spożywczej, transportowej i IT.
- **Pakiet dla przedsiębiorców** – przygotowywane przez Ministra Rozwoju nowe rozwiązania, w obszarach, które są szczególnie ważne dla małych i średnich przedsiębiorstw, m.in.:
 - nowa Konstytucja Biznesu, czyli ustawa, która całościowo będzie regulować zasady prowadzenia biznesu w Polsce (zastąpi ustawę o swobodzie działalności gospodarczej),
 - zasady sukcesji jednoosobowych firm,
 - rozwiązania ułatwiające założenie i prowadzenie własnego biznesu,
 - narzędzia ułatwiające firmom skuteczne dochodzenie wierzytelności,
 - likwidacja zbędnych koncesji i zezwoleń.
- **Pakiet dla innowacji** – zestaw narzędzi, które doprowadzą do zwiększenia udziału nakładów na B+R w PKB, m.in.:
 - nowa ustawa o innowacyjności,
 - program StartInPoland (komercjalizacja innowacyjnych rozwiązań stworzonych przez start-upy),



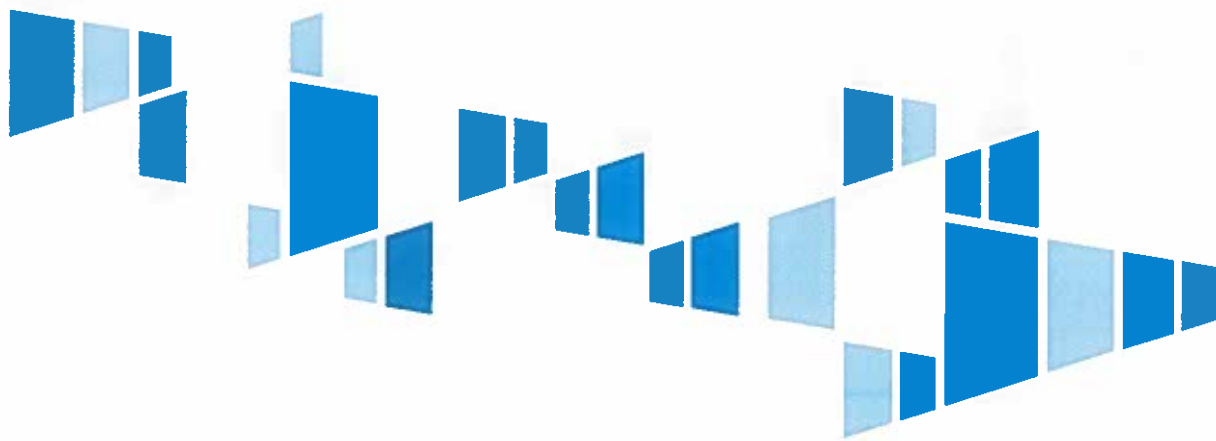
- wdrożenie programów z szybką ścieżką decyzyjną, wspierających najważniejsze dziedziny z punktu widzenia innowacyjności gospodarki,
 - reforma instytutów naukowo-badawczych, zmierzająca do tego, aby ich infrastruktura i zasoby pracowały dla gospodarki.
- **Inteligentne zamówienia publiczne**, efektywniej wykorzystujące publiczne pieniądze i dające firmom korzyści, m.in.:
- odejście od kryterium najniższej ceny,
 - uwzględnienie na etapie zakupu kosztów eksploatacji,
 - ułatwienia dla małych i średnich firm (np. wymagania przetargowe nie powinny wykluczać ich z grona potencjalnych oferentów),
 - punkty za innowacyjność,
 - klauzule społeczne i promujące stabilne miejsca pracy.
- **Reforma szkolnictwa zawodowego**, oparta na rozwiązaniach wypracowanych przez Ministra Rozwoju i Ministra Edukacji Narodowej w celu lepszego dopasowania szkolnictwa zawodowego do potrzeb rynku pracy (m.in. poprzez szkolenie w realnych warunkach pracy, zachęcenie przemysłu do udziału w przygotowaniu programów nauczania, Rozwój Centrów Kształcenia Praktycznego).
- **Lepsza jakość unijnych funduszy**, poprzez zmniejszenie obciążeń proceduralnych i zwiększenie nacisku na osiąganie efektów (3 x więcej instrumentów zwrotnych, zintegrowane programy rozwoju branż i obszarów), a także ukierunkowanie funduszy na nowe czynniki konkurencyjności, tj. innowacje, przedsiębiorstwa, niskoemisyjną gospodarkę.

Prezentacja Planu na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju dostępna jest na stronie: www.mr.gov.pl/media/14840/Plan_na_rzecz_Odpowiedzialnego_Rozwoju_prezentacja.pdf

ZMIANY PROGRAMÓW OPERACYJNYCH

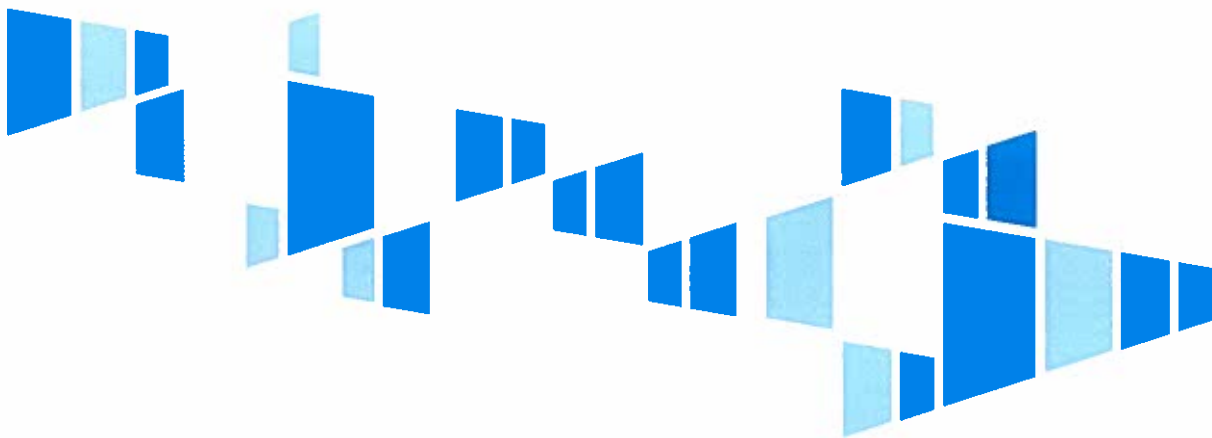
W trakcie okresu programowania możliwe są zmiany programów operacyjnych, prowadzące do zwiększenia ich efektywności. Zmiany mogą być wprowadzane w celu uwzględnienia istotnych zmian w priorytetach wspólnotowych, krajowych czy regionalnych lub usprawnienia realizacji programu, w przypadku zidentyfikowania istotnych trudności w tym zakresie.

Zmiany programów wynikają z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. oraz – na poziomie krajowym – z ustawy *o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*.



Propozycje zmian programu opracowywane są przez właściwą instytucję zarządzającą, a następnie zatwierdzane przez komitet monitorujący. W kolejnym kroku projekt zmian opiniuje Minister Rozwoju, zwracając szczególną uwagę na jego zgodność z Umową Partnerstwa oraz ewentualny wpływ na inne programy operacyjne. Minister Rozwoju prowadzi także, we współpracy z zarządami województw lub właściwymi ministrami, negocjacje zmian programów z Komisją Europejską.

Na jesień br. planowane jest rozpoczęcie procedury renegocjacji programów, w oparciu o zmiany zgłoszone dotychczas przez 14 Instytucji Zarządzających RPO. Jednak zmiany dotyczyć będą nie tylko aspektów wdrożeniowych, na które zwróciły uwagę IZ, bowiem planowane jest dodatkowo dostosowanie Umowy Partnerstwa oraz programów operacyjnych do Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, nad którą prace zostaną niebawem zakończone. Można się zatem spodziewać jeszcze większej koncentracji środków na innowacyjności i rozwoju przedsiębiorczości oraz działań na rzecz poprawy efektywności inwestowania funduszy unijnych, m.in. poprzez zwiększenie wykorzystania instrumentów finansowych. Niezwykle istotne będzie zatem pełne zaangażowanie w te działania wszystkich interesariuszy procesu monitorowania i wdrażania RPO na lata 2014-2020.



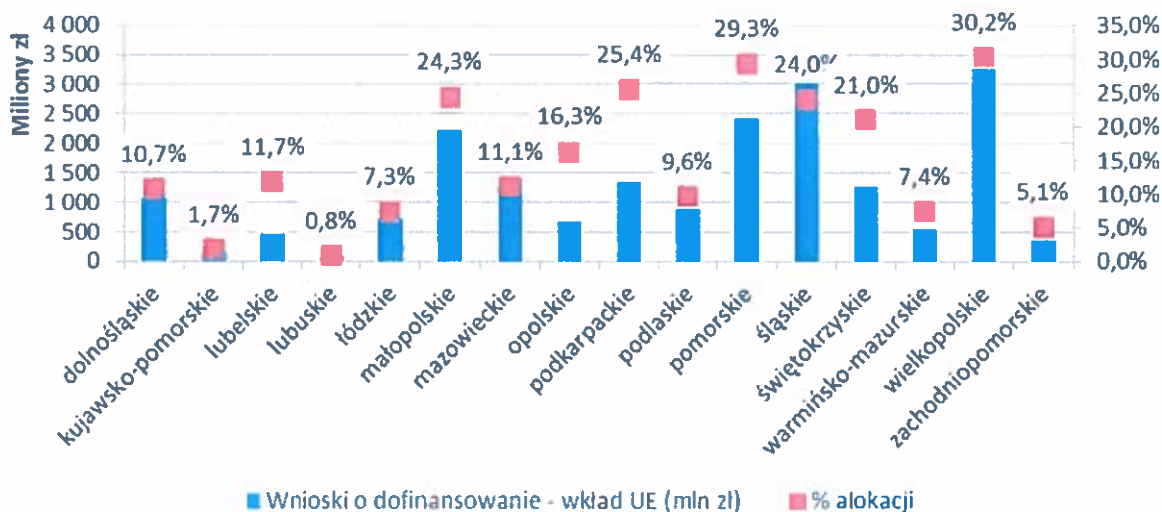
POSTĘPY W REALIZACJI PROGRAMÓW

POSTĘPY WE WDRAŻANIU PROGRAMÓW NA LATA 2014-2020

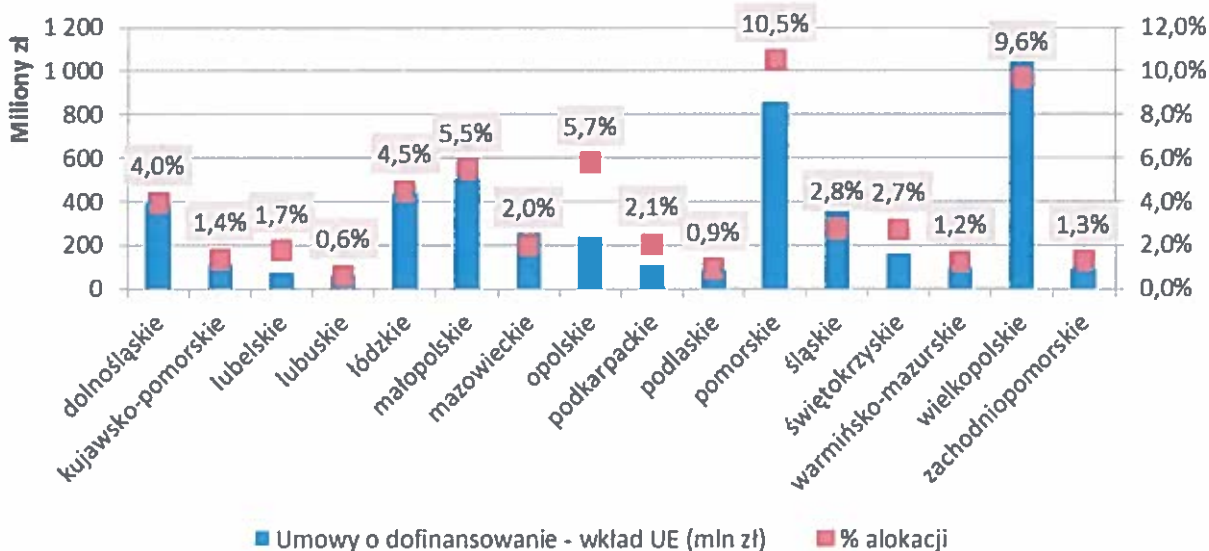
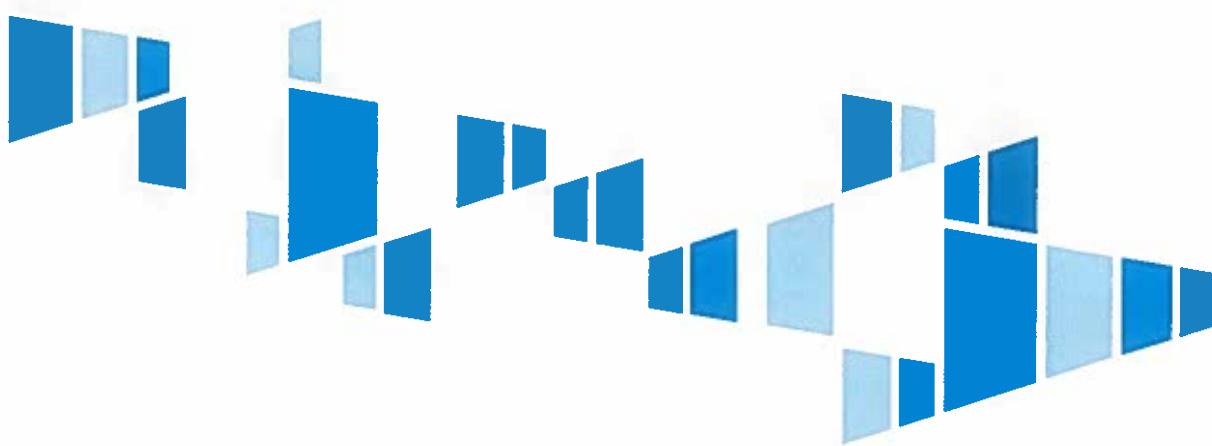
- Stan wdrażania programów polityki spójności na lata 2014-2020

Zgodnie z danymi wygenerowanymi z Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014 od początku uruchomienia programów realizowanych w ramach polityki spójności 2014-2020 do 30 czerwca 2016 r. ogłoszono 935 naborów, w tym w ramach RPO – 650.

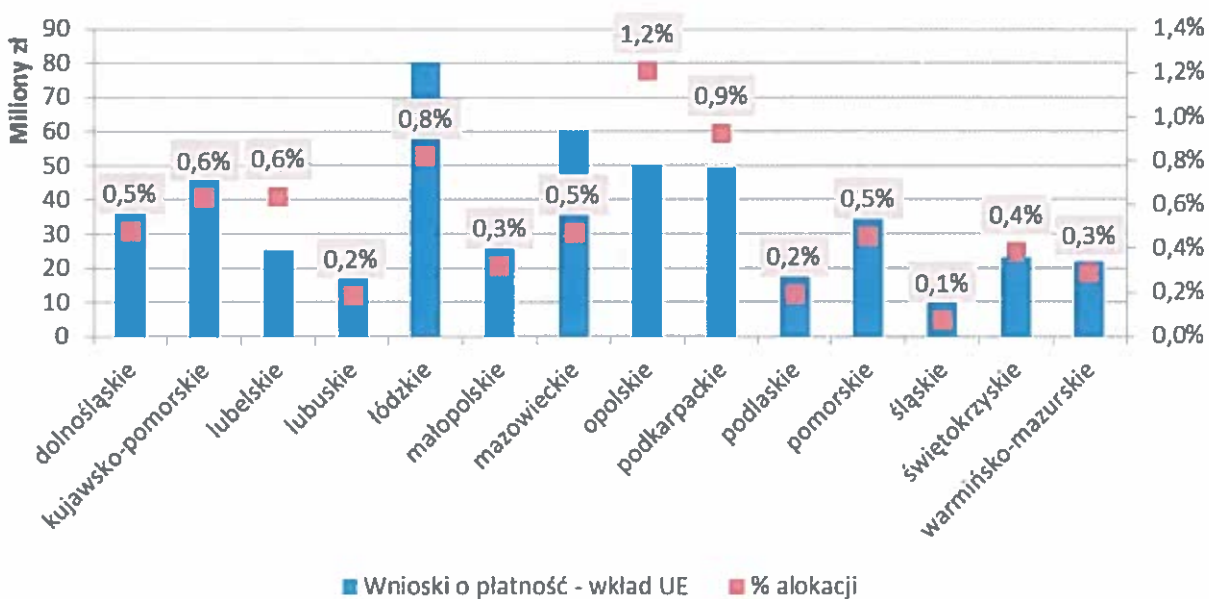
W tym czasie złożono blisko 21,9 tys. wniosków o dofinansowanie o wartości ogólnej 132 mld zł (w tym wartości dofinansowania UE: 80,7 mld zł). W ramach RPO złożono ponad 12 tys. wniosków o dofinansowanie o wartości 30 mld zł (w tym wartości dofinansowania UE: 20,5 mld zł).

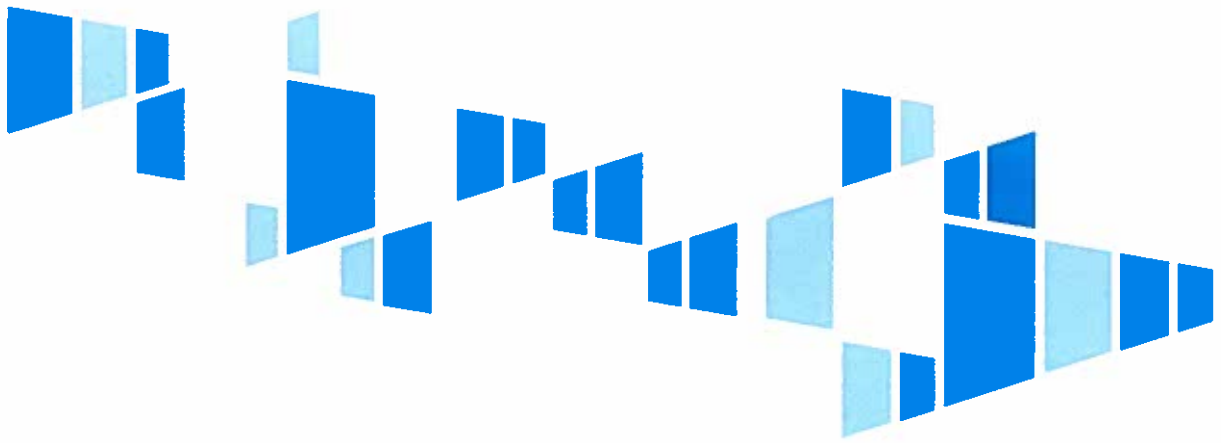


Wartość 3,3 tys. zawartych umów o dofinansowanie projektów sięgnęła 45,3 mld zł (w tym wartość dofinansowania UE: 28,8 mld zł). W ramach RPO wartość 1,6 tys. podpisanych umów wyniosła 6,2 mld zł (w tym wartość dofinansowania UE: 4,9 mld zł).



Ogólna wartość wydatków wykazanych przez beneficjentów w blisko 3,6 tys. wniosków o płatność wyniosła ponad 7 mld zł (w tym wartość dofinansowania UE: 5,7 mld zł). Beneficjenci wsparcia z RPO złożyli do tej pory 1,4 tys. wnioski o ogólnej wartości ponad 718 mln zł (w tym wartości dofinansowania UE: 600 mln zł).





- **Postępy w udzielaniu desygnacji**

Spośród wszystkich RPO do 22 lipca br. minister właściwy ds. rozwoju regionalnego udzielił desygnacji instytucjom realizującym programy w 14 województwach: wielkopolskim, kujawsko-pomorskim, dolnośląskim, lubuskim, mazowieckim, zachodniopomorskim, lubelskim, świętokrzyskim, małopolskim, łódzkim, opolskim, pomorskim, podlaskim i podkarpackim.

Jeszcze w lipcu desygnację otrzymają instytucje realizujące RPO województwa śląskiego, natomiast w przypadku województwa warmińsko-mazurskiego trwają prace Instytucji Audytowej nad sprawozdaniem z audytu desygnacyjnego.

- **Realizacja Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych**

Ministerstwo Rozwoju zakończyło proces opiniowania strategii ZIT. Wszystkie 24 strategie uzyskały pozytywną opinię w zakresie zgodności z Umową Partnerstwa, zatem możliwe jest już pełne rozpoczęcie wdrażania instrumentu we wszystkich województwach. Bardzo ważne jest skoncentrowanie sił wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację ZIT na czynnościach zapewniających szybkie uruchomienie i efektywne wdrażanie instrumentu, tj. na przyjęciu kryteriów wyboru projektów dla działań ZIT, ogłaszaniu kolejnych naborów i ocenie wniosków o dofinansowanie. Ministerstwo Rozwoju planuje w najbliższym czasie rozpocząć analizy procesu wdrażania wszystkich przyjętych strategii ZIT oraz na bieżąco monitorować postępy we wdrażaniu instrumentu we wszystkich RPO.

STAN SPEŁNIENIA WARUNKÓW EX ANTE

W II kwartale br. znaczny postęp w pracach na rzecz spełnienia warunkowości ex ante na poziomie krajowym zanotowano w odniesieniu do warunków 6.2 Gospodarka odpadami, w przypadku którego prace nad aktualizacją Krajowego Planu Gospodarki Odpadami zakończyły się przyjęciem dokumentu przez Radę Ministrów, oraz 9.3, gdzie Komisja Europejska zaakceptowała mapy potrzeb zdrowotnych w zakresie szpitalnictwa.

Prace nad ustawą Prawo wodne i aktualizacją Planów Gospodarowania Wodami – dokumentami niezbędnymi do wypełnienia warunku 6.1 Gospodarka wodna są zaawansowane. Ministerstwo środowiska zakłada, że przyjęcie tych dokumentów nastąpi w III kwartale br.



1.1. Badania naukowe i innowacje

3.1. Przedsiębiorczość

Warunek 3.1 został spełniony (oficjalne potwierdzenia KE nadeszło 11 lipca). Nie zmienił się natomiast status spełnienia warunku 1.1 – Komisja analizuje przekazany przez stronę polską materiał.

6.1. Gospodarka wodna

Trwają prace nad przyjęciem ustawy *Prawo wodne* i aktualizacją Planów Gospodarowania Wodami – zakłada się, że dobiegną one końca w III kwartale br.

6.2. Gospodarka odpadami

Rada Ministrów przyjęła 1 lipca br. aktualizację Krajowego Planu Gospodarki Odpadami.

7.1 Plan transportowy dla programu Polska Wschodnia

Plan transportowy dla programu Polska Wschodnia został przekazany Komisji Europejskiej 26 czerwca br.

Oczekiwane jest potwierdzenie przez Komisję spełnienia warunku.

9.3. Zdrowie

Pakiet map dotyczących szpitali, przekazany Komisji Europejskiej z końcem kwietnia br., uzyskał akceptację Komisji 10 czerwca br. Kolejny zestaw 510 map, dotyczących ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, podstawowej opieki zdrowotnej oraz podstawowych jednostek chorobowych, wykonany i przekazany zostanie Komisji do końca br.

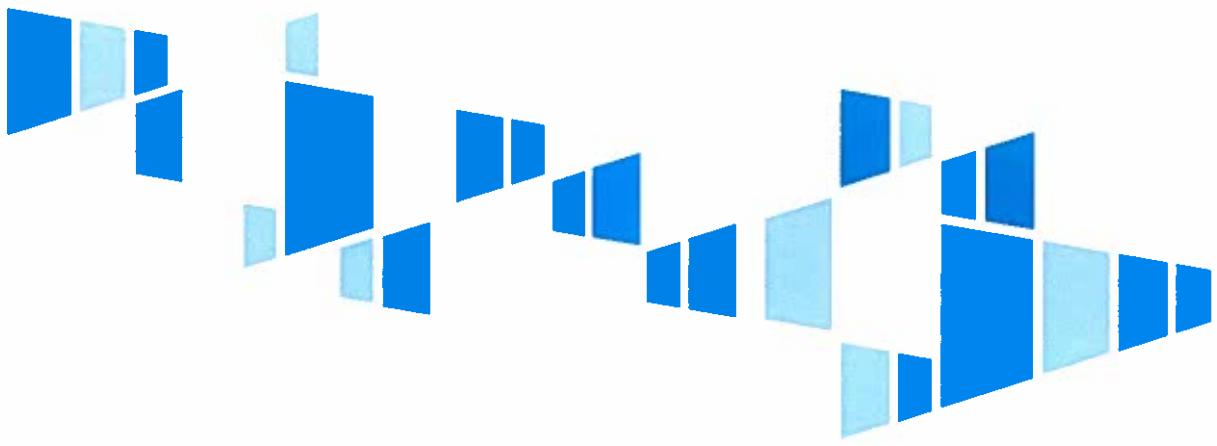
Na poziomie regionalnym wciąż pozostają do spełnienia następujące warunki:

- warunek ogólny 7. Systemy statystyczne
- warunki tematyczne: 1.1. Badania naukowe i innowacje, 6.2. Gospodarka odpadami oraz 7.1 – 7.2 Transport.

Warunek ogólny 7 jest spełniony dla 15 regionów; ostatnie województwo oczekuje na oficjalne potwierdzenie ze strony Komisji Europejskiej jego statusu.

Warunek tematyczny 1.1 jest spełniony dla 6 regionów. W trzech województwach trwają jeszcze przygotowania do przekazania Komisji dokumentów spełniających ten warunek. Trzy regiony spełniły warunek transportowy 7.1-7.2. Pozostałe województwa uzgadniają z Komisją dokumenty w trybie roboczym lub czekają na akceptację planów transportowych.

Nadal niewypełniony we wszystkich regionach pozostaje warunek 6.2 związany z gospodarką odpadami, jednak w związku z przyjęciem KPGO przez Radę Ministrów możliwe jest już aktualizowanie planów wojewódzkich w oparciu o ten dokument. Według Ministerstwa Środowiska wiele regionów, pomimo uzależnienia aktualizacji WPGO od aktualizacji dokumentu krajowego, przekazało już na roboczo do konsultacji projekty planów wojewódzkich wraz z planami inwestycyjnymi. Ministerstwo Środowiska pozostaje w bieżącym kontakcie z tymi regionami i ustala z nimi harmonogramy prac nad WPGO, które umożliwią jak najszybsze przyjęcie dokumentów i spełnienie warunku 6.2 na poziomie regionalnym, co uruchomi wsparcie w ramach RPO w obszarze gospodarki odpadami.



Stan wypełnienia warunkowości ex ante w poszczególnych województwach, według stanu na 30 czerwca br., obrazują poniższe mapy.



7. Systemy statystyczne



1.1. Badania i rozwój

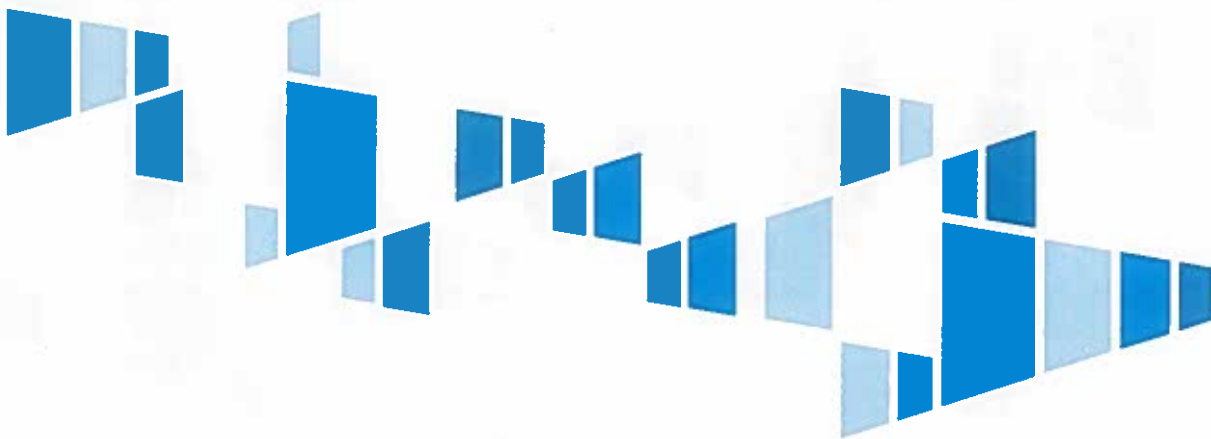


7.1-7.2. Transport

Ponadto w dniach 23-24 maja br. w siedzibie Ministerstwa Rozwoju odbyło się spotkanie informacyjno-warsztatowe poświęcone omówieniu stanu prac nad spełnieniem warunkowości ex ante w obszarze transportu (CT7) na poziomie regionalnym. W spotkaniu zorganizowanym przez Departament Regionalnych Programów Operacyjnych uczestniczyli przedstawiciele: 16 IZ RPO, Komisji Europejskiej (DG Regio), Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa (Departament Dróg Publicznych oraz Departament Kolejnictwa) oraz PKP PLK S.A.

Celem spotkania było przyspieszenie procesu wypełniania warunku ex ante 7.1 – 7.2. *Transport* poprzez wyjaśnienie wszelkich dyskusyjnych kwestii utrudniających jego spełnienie. W części ogólnej omówiono stan prac nad wypełnianiem przez regiony ww. warunku oraz przedyskutowano kwestie problematyczne, takie jak luki w połączeniach kolejowych planowanych na poziomie regionalnym. Spotkania indywidualne poszczególnych IZ RPO z KE przy udziale pozostałych przedstawicieli strony rządowej oraz PKP PLK S.A. były natomiast okazją do szczegółowego omówienia stanu prac nad regionalnymi planami transportowymi, których zatwierdzenie przez KE jest podstawą wypełnienia warunkowości ex ante w obszarze transportu.

KE oraz pozostali uczestnicy spotkania ocenili warsztaty pozytywnie, podkreślając, że uzgodnienia podjęte w trakcie rozmów znacznie przyspieszą prace nad dokumentami na potrzeby warunkowości ex ante zarówno po stronie polskiej, jak i po stronie Komisji Europejskiej. Sesja spotkań indywidualnych z przedstawicielami nie tylko IZ RPO ale również wielu instytucji zaangażowanych w projekty transportowe (MliB oraz PKP PLK S.A.) pozwoliła na bieżące wyjaśnienie wielu problematycznych kwestii w tych obszarach. W przypadkach,



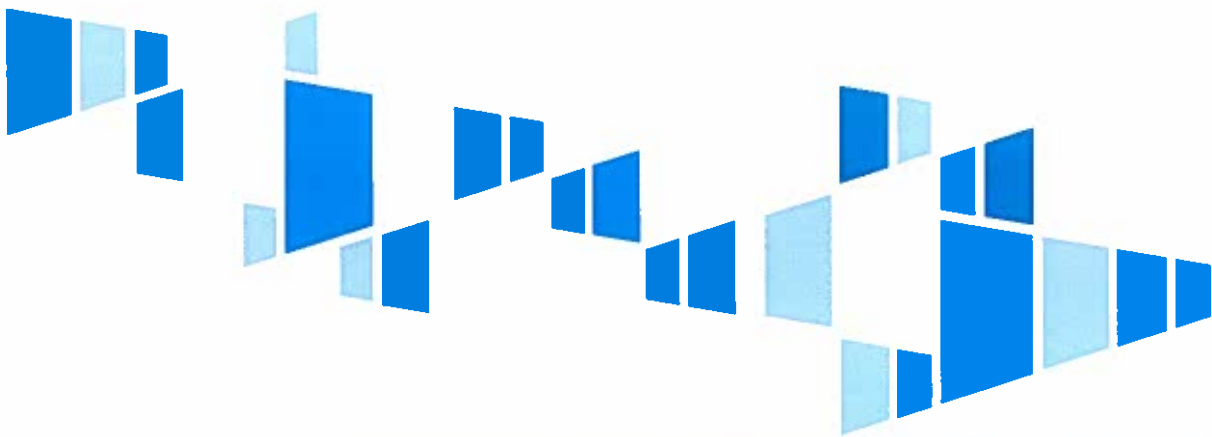
w których dokonanie wiążących decyzji było w trakcie spotkań niemożliwe, każda ze stron zadeklarowała gotowość podjęcia ustaleń w możliwie najszybszym terminie.

REALIZACJA PROJEKTÓW W ZAKRESIE SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH

Zgodnie z Umową Partnerstwa inwestycje w obszarze gospodarki odpadami będą realizowane zgodnie z unijną hierarchią sposobów postępowania z odpadami, wskazaną w *dyrektywie 2008/98/WE w sprawie odpadów*, która nadaje priorytet zapobieganiu powstawania odpadów, przygotowaniu do ponownego użycia i recyklingowi.

Stanowisko Komisji Europejskiej wskazuje, że inwestycje w Punkty Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) można traktować niezależnie od wsparcia instalacji do termicznego przekształcania odpadów (tj. spalarni odpadów), co oznacza, że możliwe jest uruchomienie projektów w części gospodarki odpadami, dotyczącej selektywnej zbiórki odpadów, pomimo niespełnionego warunku *ex ante* 6.2 Gospodarka odpadami.

W związku z powyższą interpretacją KE konieczne stało się przyjęcie nowego podziału interwencji pomiędzy poziomem krajowym i regionalnym: w ramach programów regionalnych do dofinansowania będą się kwalifikowały projekty o wartości do 2 mln zł i obsługujące do 20 tys. mieszkańców, natomiast pozostałe projekty będą realizowane w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko.



OBSZARY WSPARCIA

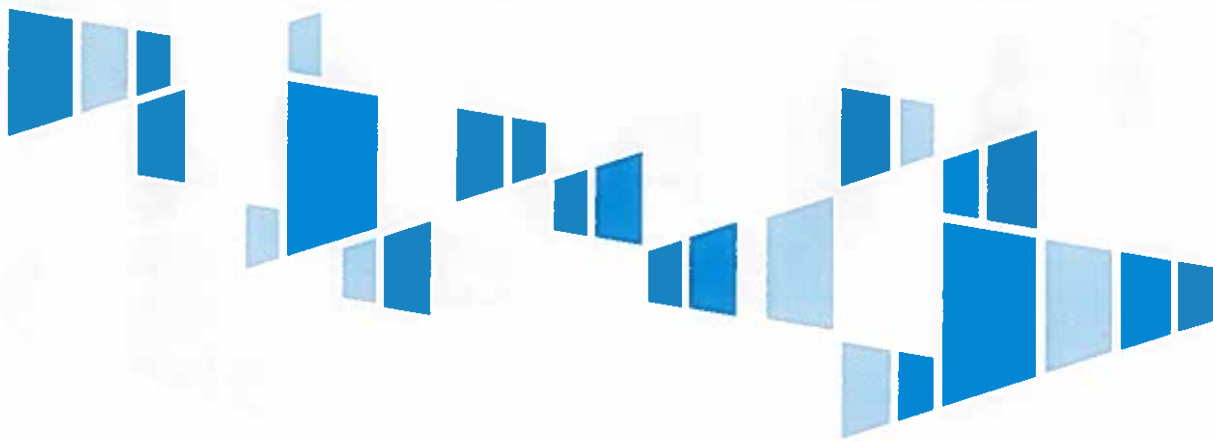
REJESTR USŁUG ROZWOJOWYCH

Z prowadzonych w ostatnich latach różnego rodzaju badań¹ społecznych wynika, że w Polsce średnio zaledwie 10-20% osób powyżej 25 r. ż. uczestniczy w jakiegokolwiek formie edukacji lub podnoszeniu kwalifikacji (łącznie z samokształceniem). Zarówno osoby niepracujące jak i zatrudnione nieczęsto uczestniczą w kursach czy szkoleniach zmierzających do podnoszenia kwalifikacji – zwłaszcza jeśli nie widzą z nich bezpośrednich korzyści. Podobnie rzecz się ma jeśli z pracodawcami – duża część z nich (w szczególności z firm mikro i małych) nie inwestuje w kwalifikacje swoich pracowników i nie przewiduje kompetencji, jakie będą od nich wymagane w związku z rozwojem firmy, rynku czy określonej branży. Stanowi to istotną barierę rozwoju gospodarczego i ogranicza możliwości rozwojowe polskich firm. Nie bez znaczenia jest tu fakt, że niektóre dotychczas oferowane na rynku szkolenia nie gwarantowały odpowiedniej jakości, a w ich gąszczu bardzo trudno się zorientować zarówno pracodawcom jak i pracownikom.

Naprzeciw tym wyzwaniom wychodzi Rejestr Usług Rozwojowych (RUR), który jest nowym narzędziem finansowanym z Europejskiego Funduszu Społecznego. Stanowi on element szerszej zmiany podejścia do finansowania szkoleń (i doradztwa), skierowanych do przedsiębiorców i pracowników, opartego na podejściu popytowym. Głównym celem RUR jest zapewnienie powszechnego dostępu do informacji na temat dostępnych usług, a także jednolitych kryteriów dostępu do szkoleń na terenie całego kraju.

RUR będzie zawierał informację na temat wszystkich dostępnych usług rozwojowych finansowanych ze środków EFS, jak również tych ze środków prywatnych. Narzędzie to będzie miało zatem uniwersalny charakter i nie będzie wykorzystywane wyłącznie na potrzeby wdrażania projektów EFS. RUR zostanie również powiązany z Polską Ramą Kwalifikacji (PRK) oraz ze Zintegrowanym Rejestrem Kwalifikacji (ZRK), co ułatwi użytkownikom zdobycie informacji na temat zasad i warunków potwierdzania (uznawania) zdobytych kompetencji i umiejętności. Nowy system zakłada szereg rozwiązań pozwalających na ocenę jakości udzielanego wsparcia (np. wymóg dokonania oceny usługi przez uczestnika szkolenia pod kątem osiągnięcia zakładanego celu), mechanizmy prostego wyszukiwania i filtrowania konkretnych usług, a także zgłaszania zapotrzebowania na usługi, które w danym momencie nie są dostępne w RUR (tzw. giełda usług).

¹ M.in. *Bilans Kapitału Ludzkiego oraz Diagnoza Społeczna*.



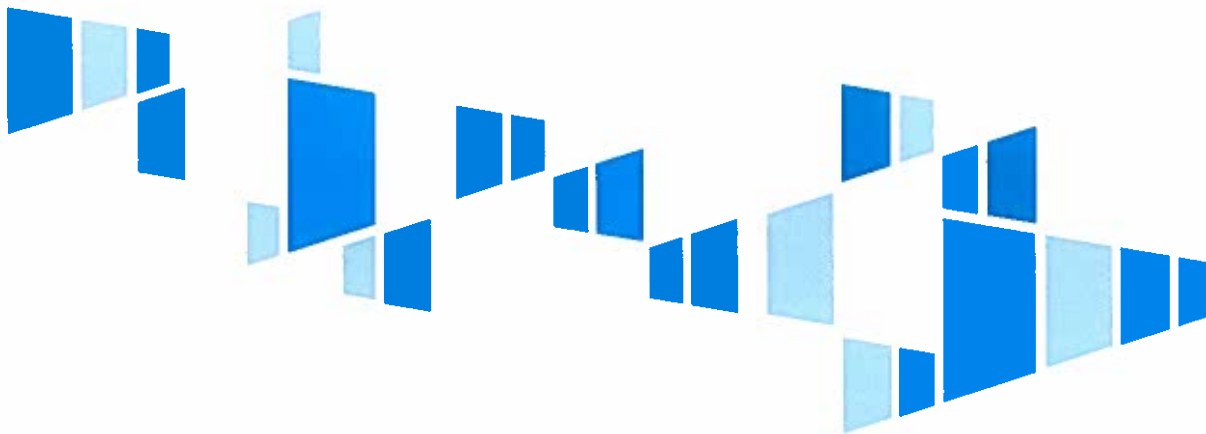
Rejestr będzie zatem kluczowym narzędziem inwestowania w kompetencje pracowników, i ułatwi przedsiębiorcom podejmowanie decyzji rozwojowych - zapewni szerszy dostęp do informacji na temat usług dostępnych na rynku oraz pozwoli na wprowadzenie zbliżonych standardów jakościowych dla wszystkich podmiotów świadczących usługi doradcze lub szkoleniowe.

Rejestracja podmiotów świadczących usługi rozwojowe na zasadach komercyjnych (np. firm szkoleniowych) rozpoczęła się już w listopadzie 2015 r. Jednocześnie, opóźnienia w uruchomieniu tego narzędzia na potrzeby projektów finansowanych ze środków EFS były wynikiem dyskusji prowadzonych z Komisją Europejską na temat zasad zapewniania jakości świadczonych usług oraz powiązania systemu ze Zintegrowanym Systemem Kwalifikacji (ZSK). W wyniku rozmów i konsultacji prowadzonych z Komisją Europejską ustalono, że system skupi się na wykorzystaniu już istniejących mechanizmów zapewniania jakości. W związku z tym prace nad modyfikacją kryteriów rejestracji zostały oparte na rozwiązaniach dostępnych na rynku certyfikacji/akredytacji usług rozwojowych. W ten sposób powstały wymagania, dotyczące standardu świadczenia usług mające uniwersalny charakter, tj. dotyczące wszystkich rodzajów usług rozwojowych dostępnych w RUR.

Opracowanie nowych wymogów wiązało się jednak z koniecznością nowelizacji rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 24 maja 2011 r. w sprawie Krajowego Systemu Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw (które definiuje obecnie obowiązujące warunki wpisu do RUR), a także aktualizacją Regulaminu i modyfikacją systemu informatycznego RUR. Po nowelizacji o wpis do RUR mogą ubiegać się podmioty, które:

- spełniają warunki dotyczące potencjału podmiotu (ekonomicznego, technicznego i kadrowego) oraz zasad etyki określonych w nowelizacji rozporządzenia KSU oraz posiadają certyfikat spełniający kryteria, które zostaną określone w nowelizacji rozporządzenia KSU, znajdujący się na liście prowadzonej przez PARP lub
- posiadają uprawnienia do świadczenia usług rozwojowych wynikające z odrębnych przepisów prawa.

Kolejnym krokiem będzie przeprowadzenie analizy rynku certyfikatów/akredytacji w celu wytypowania tych, które uwzględniają wymagania dotyczące jakości usług oraz kryteria dotyczące samego certyfikatu/akredytacji. W wyniku tego przeglądu PARP stworzy listę certyfikatów/akredytacji spełniających wymagania dotyczące jakości. Lista ta będzie otwarta, co oznacza, że w dowolnym czasie będzie można złożyć wniosek o dopisanie kolejnego certyfikatu/akredytacji do listy. Podejście to ma na celu umożliwienie jak największej liczbie podmiotów uzyskania wpisu do RUR w możliwie najkrótszym czasie, a tym samym



zapewnienie sprawnego funkcjonowania Podmiotowych Systemów Finansowania usług rozwojowych² (finansowanych z RPO).

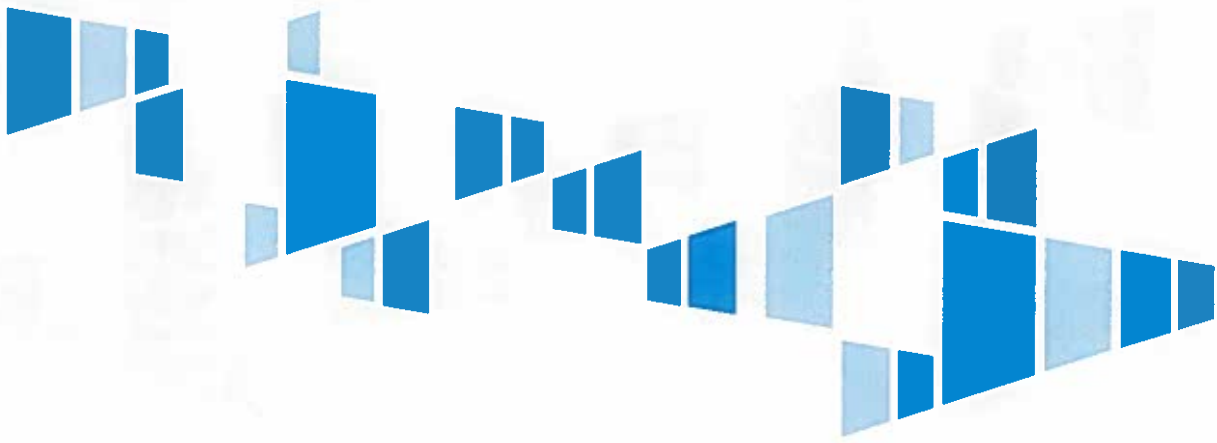
Harmonogram wprowadzenia nowych warunków wpisu do RUR obejmuje następujące etapy:

- Przeprowadzenie procesu legislacyjnego związanego z nowelizacją rozporządzenia KSU (kwiecień – lipiec 2016 r.)
- Wejście w życie nowelizacji rozporządzenia KSU (lipiec 2016 r.)
- Uruchomienie rejestracji w RUR w oparciu o nowe wymagania jakościowe (lipiec 2016 r.)
- Ewaluacja systemu zapewniania jakości usług rozwojowych, która pozwoli na ocenę wprowadzonych rozwiązań oraz wprowadzenie ewentualnych mechanizmów korygujących (I edycja w 2017 r.).

Należy podkreślić, że skuteczne wdrożenie Podmiotowych Systemów Finansowania usług rozwojowych warunkowane jest nie tylko uruchomieniem RUR, ale również opracowaniem spójnej i kompleksowej koncepcji realizacji wsparcia na poziomie regionalnym. Koncepcja ta powinna uwzględniać przede wszystkim szczegółowy opis realizacji systemu, identyfikację poszczególnych procesów związanych z dystrybucją i rozliczeniem środków, a także identyfikację potencjalnych ryzyk, które mogą wystąpić na kolejnych etapach realizacji projektu. Nowy system znacząco różni się od podejścia podażowego, które dominowało w poprzedniej perspektywy programowej. Daje on przedsiębiorcy znacznie większą swobodę w wyborze usług, z drugiej jednak strony wymaga od niego większej aktywności w poszukiwaniu odpowiedniej oferty edukacyjnej, a także w zakresie egzekwowania odpowiednich warunków świadczenia usług przez instytucje szkoleniowe. W związku z tym przedsiębiorcy powinni zostać odpowiednio przygotowani do skorzystania z systemu popytowego, m.in. poprzez zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji na temat zasad działania systemu oraz wsparcie na etapie ubiegania się o dofinansowanie usług.

Szczegółowe informacje na temat planowanych terminów uruchomienia oraz zasad funkcjonowania RUR dostępne są na stronie internetowej PARP: <http://www.parp.gov.pl/rejestr-uslug-rozwojowych>.

² Podmiotowe Systemy Finansowania – regionalne systemy dystrybucji środków przeznaczonych na podnoszenie kwalifikacji kadr.



KULTURA W KONTRAKCIE TERYTORIALNYM – NOWE OTWARCIE

Z inicjatywy Ministerstwa Rozwoju nastąpiło otwarcie Kontraktów Terytorialnych, które umożliwia wpisywanie nowych projektów z zakresu kultury, które spełniają warunki dofinansowania Programu Infrastruktura i Środowisko, a ze względu na kształt linii demarkacyjnej dotychczas nie miały szans na skorzystanie ze środków krajowych.

Do 31 sierpnia Zarządy Województw mogą zgłaszać do Kontraktów 15 nowych przedsięwzięć w dziedzinie kultury, z czego 1/3 musi mieć rekomendację prezydentów miast.

Inne istotne argumenty za zmianą podejścia to ograniczony dostęp niektórych beneficjentów, przede wszystkim jednostek samorządu terytorialnego, do finansowania pochodzącego z Programu Infrastruktura i Środowisko oraz niewielka, w porównaniu z programem krajowym, alokacja na kulturę w poszczególnych programach regionalnych.

Na początku lipca Ministerstwo Rozwoju oraz Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego ogłosiły nabór, mający na celu zidentyfikowanie najistotniejszych przedsięwzięć z zakresu kultury, które spełniają warunki określone w VIII osi priorytetowej Programu Infrastruktura i Środowisko „Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury”.

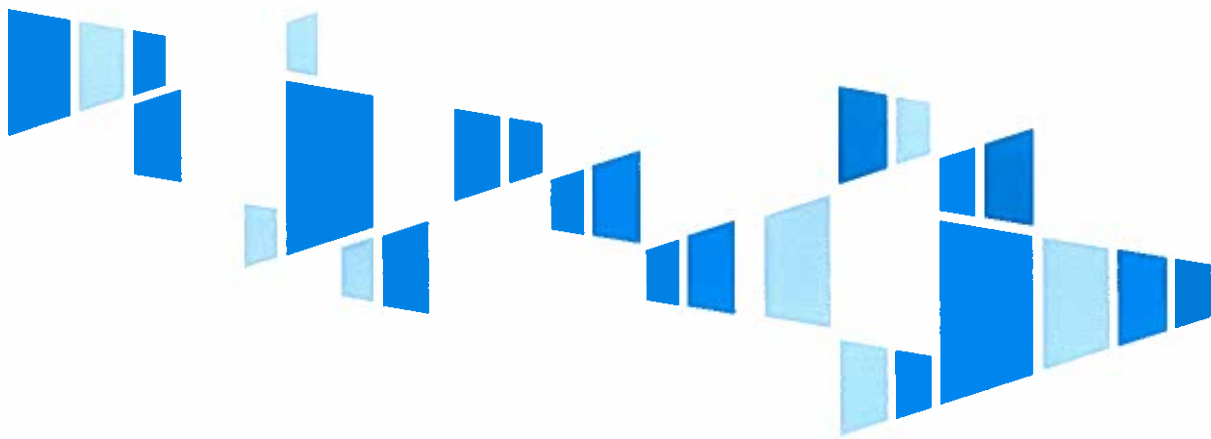
Inwestycje muszą mieć charakter infrastrukturalny (wyposażenie może stanowić jedynie część projektu). Przekazane projekty będą podlegać weryfikacji przez stronę rządową z punktu widzenia określonych kryteriów. Istotnym elementem oceny będzie ocena strategiczna, pod kątem zgodności projektu z celami i priorytetami polityki kulturalnej państwa. Oceny tej dokonuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

W programie krajowym zaplanowano preferencje dla projektów uwzględnionych w Kontraktach, jednak ostateczna decyzja o wyborze danego projektu do dofinansowania uzależniona będzie od wyników trzeciego i kolejnych konkursów w ramach VIII osi priorytetowej Programu Infrastruktura i Środowisko.

WYBÓR INWESTYCJI INFRASTRUKTURALNYCH W SEKTORZE OCHRONY ZDROWIA W RPO

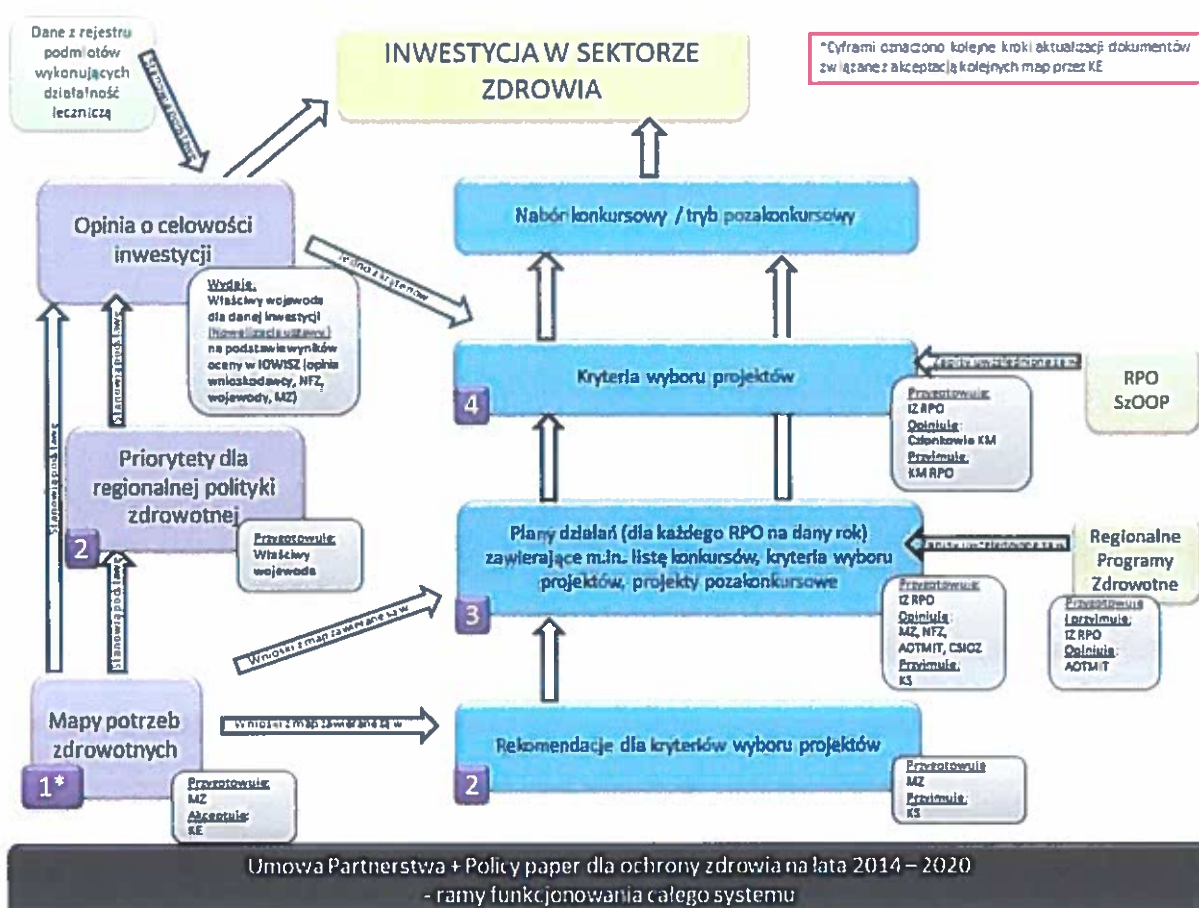
W celu zapewnienia maksymalnej efektywności wydatkowania funduszy europejskich w perspektywie 2014-2020 w sektorze zdrowia, zbudowany został kompleksowy system, w którym udział bierze wiele instytucji i podmiotów.

Ramy funkcjonowania systemu wyboru projektów infrastrukturalnych w sektorze zdrowia nakreśla Umowa Partnerstwa oraz dokument *Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020*. Kluczowa rola koordynacyjna została nadana Komitetowi Sterującemu do spraw koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia (KS).



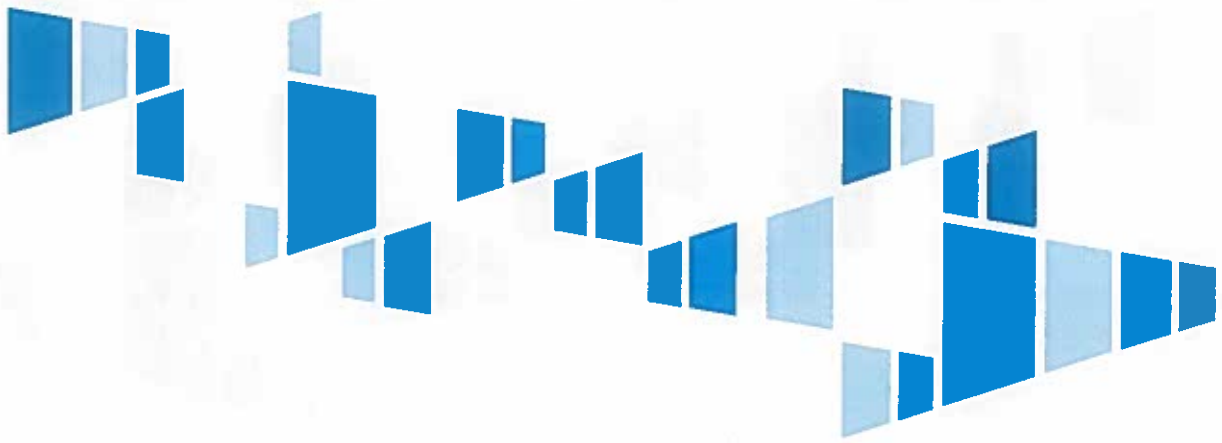
Jednocześnie w Ministerstwie Zdrowia prowadzone są intensywne prace nad przygotowaniem kolejnych map potrzeb zdrowotnych, o których mowa w Umowie Partnerstwa i Policy paper dla ochrony zdrowia. Dotychczas Komisja Europejska zaakceptowała mapy w dziedzinie kardiologii, onkologii i leczenia szpitalnego. Zapisy Umowy Partnerstwa, odzwierciedlone w zapisach RPO, wprowadziły obowiązek zgodności wszystkich inwestycji w obszarze zdrowia z odpowiednią mapą potrzeb zdrowotnych.

W praktyce wnioski z map potrzeb zdrowotnych mają przełożenie na konkretną inwestycję w sektorze ochrony zdrowia za pomocą dwóch ścieżek, zaprezentowanych na poniższym schemacie, obrazującym skomplikowaną i angażującą wielu interesariuszy procedurę.



Opracowanie własne

Z jednej strony, zgodnie z ustawą o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (przepisy w tym zakresie weszły w życie 30 czerwca 2016 r.),

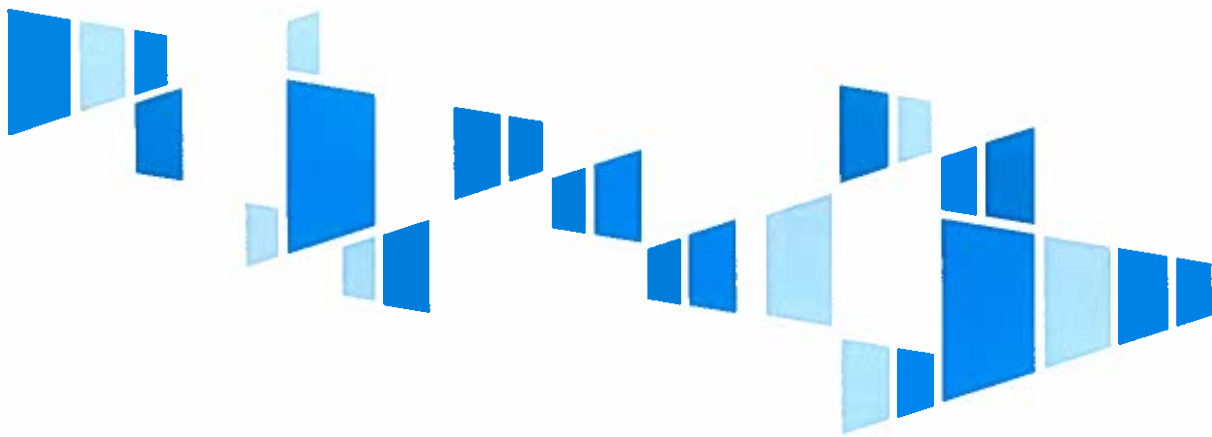


na podstawie map potrzeb zdrowotnych wojewodowie przygotowują priorytety dla regionalnej polityki zdrowotnej. W przypadkach określonych ustawą, tj. w przypadku realizacji przez podmiot wykonujący działalność leczniczą, podmiot tworzący albo podmiot zamierzający wykonywać działalność leczniczą inwestycji dotyczącej szpitali (gdy jej wartość przekracza 3 mln zł w okresie 2 lat) lub ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych (gdy jej wartość przekracza 2 mln zł w okresie 2 lat), wojewoda na podstawie map potrzeb zdrowotnych, priorytetów dla regionalnej polityki zdrowotnej oraz danych z rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą, po zasięgnięciu opinii dyrektora wojewódzkiego oddziału NFZ, wydaje opinię o celowości inwestycji.

Obecnie procedowana jest nowelizacja powyższej ustawy w celu objęcia procedurą wydawania opinii o celowości inwestycji wszystkich projektów dotyczących podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej i szpitali, w przypadku gdy podmiot wnoszący zamierza na daną inwestycję uzyskać dofinansowanie ze środków unijnych. Jednocześnie, zgodnie z projektem ustawy, utworzony zostanie system teleinformatyczny IOWISZ, który służy do oceny danego wniosku przez wnioskodawcę, Narodowy Fundusz Zdrowia, wojewodę oraz Ministerstwo Zdrowia.

Z drugiej strony, wnioski z kolejno akceptowanych map potrzeb zdrowotnych zawierane są w Rekomendacjach dla kryteriów wyboru projektów przyjmowanych przez Komitet Sterujący. Są one następnie uwzględniane w Planach działań w sektorze zdrowia, których rola została usankcjonowana w treści Umowy Partnerstwa. Plany działań są przyjmowane przez Komitet Sterujący po zaopiniowaniu przez właściwe podmioty (w przypadku Priorytetu inwestycyjnego 9a – przez Ministerstwo Zdrowia i Narodowy Fundusz Zdrowia). Zawierają one przede wszystkim listę planowanych konkursów, kryteria wyboru projektów dla każdego z konkursów oraz informacje o projektach pozakonkursowych w sektorze zdrowia. Wszystkie kolejne działania na poziomie regionalnym tj. przyjmowane kryteria wyboru projektów, ogłaszanie naborów konkursowych i realizacja projektów w trybie pozakonkursowym muszą być zgodne z przyjętym przez Komitet Planem działań.

W przypadku akceptacji kolejnych map potrzeb zdrowotnych, ich zapisy są uwzględniane poprzez aktualizację rekomendacji dla kryteriów wyboru projektów, Planów działań, kryteriów wyboru projektów i pozwalają na realizację inwestycji z kolejnych dziedzin.



VII posiedzenie Komitetu Sterującego do spraw koordynacji Interwencji EFSI w sektorze ochrony zdrowia

Przedmiotem ostatniego posiedzenia Komitetu Sterującego było przyjęcie następujących uchwał:

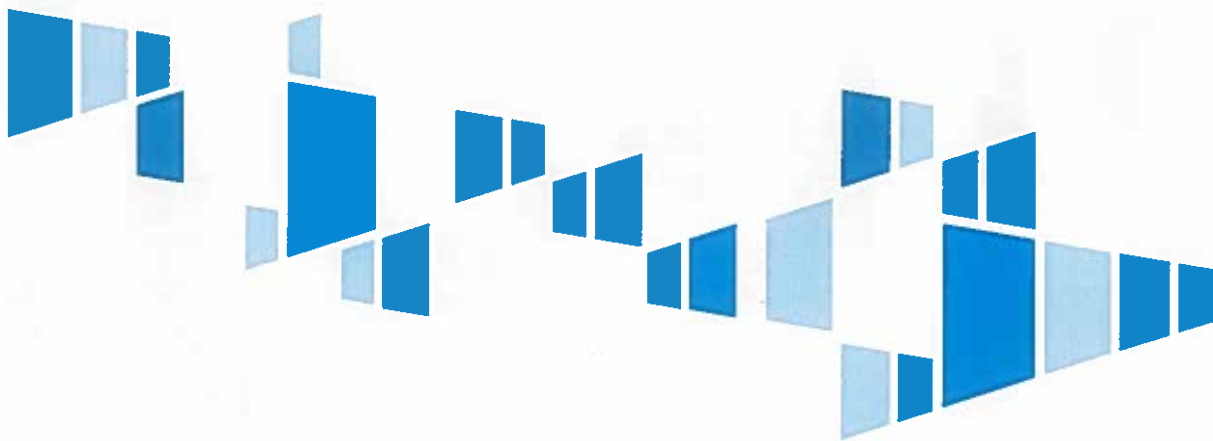
- w sprawie przyjęcia programów/działań/projektów finansowanych w 2016 r. ze środków krajowych oraz środków europejskich (w części 46 – Zdrowie), służącej do analizy komplementarności projektu realizowanego w trybie pozakonkursowym;
- w sprawie przyjęcia informacji o zakontraktowanych świadczeniach zdrowotnych przez NFZ na rok 2016 służącą zapewnieniu skuteczności i efektywności podejmowanych interwencji ze środków UE;
- w sprawie przyjęcia Sprawozdania z realizacji procesu koordynacji EFSI w sektorze zdrowia w 2015 r.;
- w sprawie przyjęcia planów działań w sektorze zdrowia na rok 2016 w zakresie Programu Infrastruktura i Środowisko oraz programów regionalnych województw: kujawsko-pomorskiego, lubuskiego, łódzkiego, opolskiego, podkarpackiego, pomorskiego i wielkopolskiego.

Podczas spotkania warsztatowego, uzupełniającego właściwe obrady Komitetu oraz na samym posiedzeniu omówiono stanowisko Konwentu Marszałków Województw RP, dotyczące trybu pracy Komitetu. W nawiązaniu do tej kwestii ustalono, że sekretariat Komitetu Sterującego rozsyłać będzie materiały w terminie 10 dni przed planowanym posiedzeniem Komitetu.

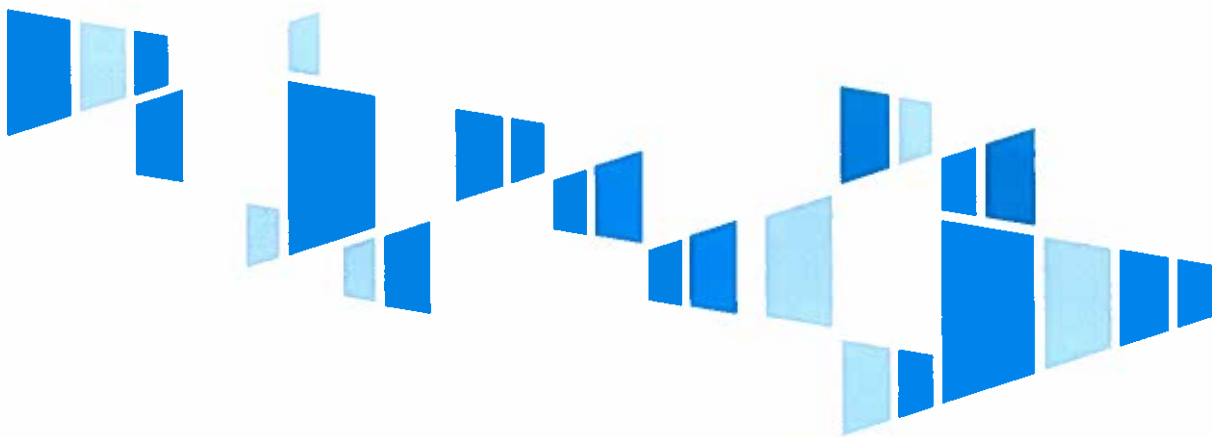
Ponadto zaprezentowano aktualne informacje w zakresie trwającej nowelizacji ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, która wprowadzi do ustawy m.in. narzędzie IOWISZ³ oraz poinformowano członków Komitetu o przyjęciu przez Komisję map szpitalnictwa, umożliwiających rozpoczęcie w poszczególnych województwach prac nad kryteriami wyboru projektów, uwzględniającymi wnioski płynące z tych dokumentów.

Kolejne posiedzenia Komitetu Sterującego planowane są na 22 i 29 lipca br., a przedmiotem obrad będzie m. in. przyjęcie uchwały w sprawie aktualizacji rekomendacji dla kryteriów

³ System IOWISZ (Instrument Oceny Wniosków Inwestycyjnych w Sektorze Zdrowia) – system teleinformatyczny składający się z listy pytań ocenianych w skali 0-10 dotyczących kluczowych aspektów maksymalizacji efektywności interwencji w sektorze zdrowia m.in. zgodności z mapami potrzeb zdrowotnych, zgodności z trendami demograficznymi, efektywności kosztowej inwestycji, innowacyjności zastosowanych w projekcie metod leczenia, skrócenia kolejek do świadczeń gwarantowanych. Pierwszym oceniającym daną inwestycję będzie wnioskodawca, następnie oceniana będzie ona przez dyrektora wojewódzkiego oddziału NFZ. Ostateczną ocenę wystawić będzie wojewoda, mając wgląd w ocenę wnioskodawcy i NFZ. Uzyskanie odpowiedniej liczby punktów będzie niezbędne do uzyskania pozytywnej oceny o celowości inwestycji.



wyboru projektów w ramach Priorytetu 9a Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, uwzględniającej wnioski z zaakceptowanych przez Komisję map potrzeb zdrowotnych w obszarze leczenia szpitalnego.



ZASADY HORYZONTALNE

FUNDUSZE EUROPEJSKIE BEZ BARIER

Swobodny dostęp do miejsc publicznych, komunikacji miejskiej, przejazdu pociągiem czy skorzystania z różnego typu usług i możliwość dotarcia wszędzie tam, gdzie w danej chwili mamy potrzebę i chęć przebywać - to jedna z podstawowych potrzeb do których zaspokojenia powinien mieć prawo każdy z nas. Powinien, ale czy aby na pewno ma? Odpowiedź może być twierdząca tylko w przypadku w pełni zdrowych i sprawnych osób, ale w Polsce mieszka też 4,7 mln⁴ osób z niepełnosprawnościami (ok.12% społeczeństwa). Dla nich ta kwestia nie jest już tak oczywista...

Choć mówi się, że sytuacja zmienia się na lepsze, to wciąż zmiany zachodzą zbyt wolno, a wprowadzanym usprawnieniom często daleko do racjonalności. Wiele dworców, stacji, przystanków, sal, budynków jest wciąż niedostosowana do potrzeb klientów i pasażerów z niepełnosprawnościami ale nie tylko. Dotyczy to także seniorów, rodziców z wózkami dziecięcymi i wszystkich tych, którzy mają różne potrzeby funkcjonalne, wynikające np. z kontuzji, ciąży czy nietypowego wzrostu.

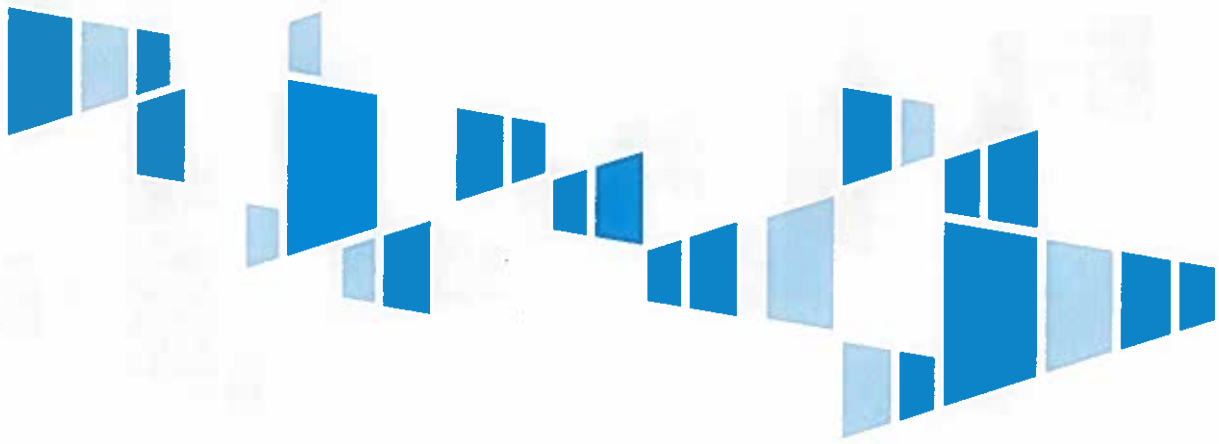
To czego brakuje w przestrzeni publicznej to przede wszystkim projektowanie, które jest uniwersalne, tzn. dostosowane do zróżnicowanych potrzeb różnych osób. Wszędzie tam, gdzie powstaje nowa infrastruktura powinno ono być zapewnione. Jeśli natomiast nie ma możliwości zaprojektowania w sposób uniwersalny – warto stosować różnego rodzaju usprawnienia i udogodnienia. Mogą to być np. pochylnie, rampy, windy, podjazdy, kontrastowane schody, komunikaty głosowe, specjalna faktura powierzchni czy chociażby otwartość i pomoc ze strony pracowników środków komunikacji.

Podobnie w przypadku dostępności informacji. Dostępna strona internetowa, komunikat w autobusie czy w urzędzie pocztowym - funkcjonują wciąż jako dobro luksusowe, czasem zbyt drogie lub skomplikowane w przekonaniu dysponentów danego kanału komunikacji. Dostępność nie jest więc dla każdego, a przecież każdy z nas był, jest lub może być kiedyś osobą z niepełnosprawnością – zarówno tą trwałą jak i tylko tymczasową. Warto więc myśleć o rozwiązaniach uniwersalnych.

Paradoksalnie jako społeczeństwo jesteśmy wrażliwi na dyskryminację osób z niepełnosprawnościami. Według danych z raportu Rzecznika Praw Obywatelskich aż 40%⁵ Polaków uważa, że osoby z niepełnosprawnościami są jedną z najbardziej dyskryminowanych

⁴ Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań z 2011 r.

⁵ http://www.niepelnosprawni.pl/ledge/x/203984.jsessionid=94EB64275C3A27165DFA0925FA2CC819?print_doc_id=114105



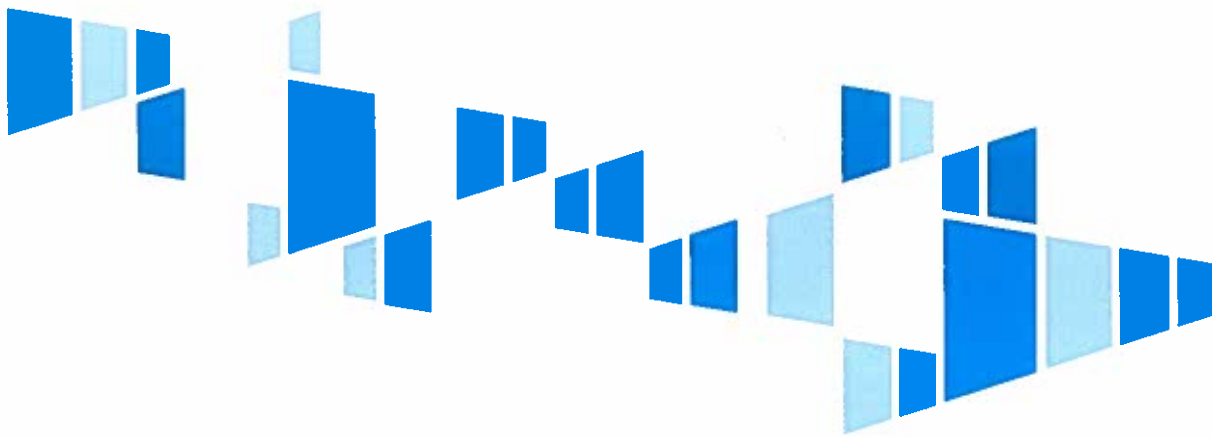
grup w Polsce. Wygląda więc na to, że chcemy, tylko być może brakuje nam narzędzi i determinacji: pełniejszej świadomości, zrozumienia idei, prawidłowych nawyków.

Krokiem na drodze do uniwersalnej dostępności jest zestaw narzędzi opisanych w wytycznych równościowych⁶ Ministra Rozwoju. Zastosowanie dostępności cyfrowej, dostępności architektonicznej, uniwersalnego projektowania i racjonalnych usprawnień w projektach ma zaowocować otwarciem funduszy europejskich na klienta/użytkownika z niepełnosprawnością i powstawaniem wyłącznie dostępnych inwestycji infrastrukturalnych. Co to oznacza w praktyce?

Przede wszystkim wszystkie produkty projektów realizowanych ze środków EFS, EFRR, FS (m.in. usługi, infrastruktura, produkty, towary) muszą być dostępne dla wszystkich, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, czyli muszą być zgodne z koncepcją uniwersalnego projektowania. A to wymusza przede wszystkim zmianę filozofii działania i każdorazową refleksję dotyczącą możliwości użytkowania w przyszłości danego produktu projektu przez osoby z niepełnosprawnościami. Należy pamiętać, że pomimo że projekt może nie zakładać bezpośredniej pomocy osobom o różnych potrzebach funkcjonalnych, to jednak trwałe efekty tych projektów (wybudowana droga, nowe muzeum, zmodernizowana biblioteka czy nowoczesne rozwiązania z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnych powinny służyć wszystkim - również osobom z niepełnosprawnościami).

O ile w przypadku remontu, np. trakcji kolejowej można mówić o neutralności takiej inwestycji na sytuację osób niepełnosprawnych, o tyle nie jest to już tak oczywiste w przypadku zakupu nowego taboru kolejowego, przebudowy przystanków i stacji czy remontu poczekalni dla podróżnych. To co można dostosowywać stosunkowo małym nakładem środków projektując daną inwestycję jest już droższe kiedy chcemy tylko dostosować istniejącą infrastrukturę. Dotyczy to np. systemu informacji opartego na komunikatach głosowych, wizualnych, obniżonych progów i likwidacji (tam gdzie to możliwe) schodów, odpowiednio wysokich i szerokich miejsc siedzących, toalet, miejsc parkingowych, swobodnych ciągów komunikacyjnych itp. Uwzględniając potrzeby osób niedowidzących należy dostosowywać widoczność, oświetlenie i kolorystykę oznakowania pojazdów i taboru, numerów linii i kierunków czy oznaczać (np. za pomocą innej faktury podłoża) miejsca niebezpieczne, zakończenia chodników, ścieżek rowerowych, pieszych itp. Systemy kupowania i kasowania biletów powinny być intuicyjne, a automaty do sprzedaży/ kasowania biletów umieszczone na odpowiedniej wysokości, dostępnej dla wszystkich. Z wypożyczalni rowerów sfinansowanej za publiczne pieniądze mogą korzystać wszyscy, także osoby z niepełnosprawnościami. Nie oznacza to oczywiście że każdy rower w takiej wypożyczalni musi być dostosowany do potrzeb osoby niepełnosprawnej, ale że istnieje przynajmniej

⁶ Wytyczne w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.

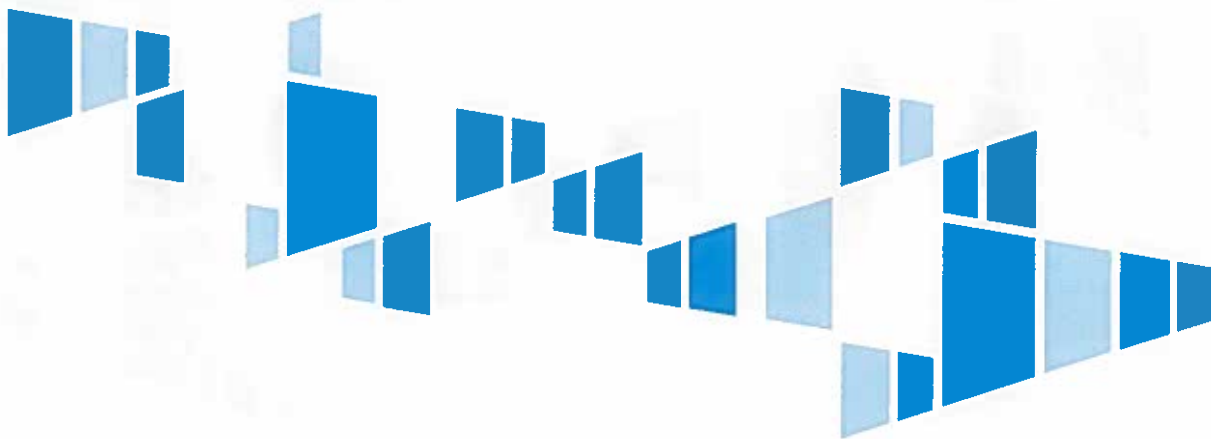


jeden czy kilka które taką funkcjonalność posiadają i może z nich skorzystać np. osoba niepełnosprawna ruchowo.

Podczas budowy czy modernizacji budynków użyteczności publicznej naczelną zasadą jest, aby osoby korzystające/klienci nie miały trudności z dostaniem się do budynku, jak i poruszaniem w jego wnętrzu. Należy pamiętać np. o dostosowaniu do potrzeb osób z ograniczeniami przynajmniej niektórych toalet damskich i męskich. Niefunkcjonalne (i nieuzasadnione) jest rozwiązanie w postaci udostępniania trzeciej toalety - obok damskiej i męskiej, tylko dla osób z niepełnosprawnościami. Pomimo uwzględnienia w ten sposób potrzeb osób niepełnosprawnych nie jest to do końca zgodne z ideą integracji.

Warto również zwrócić uwagę na rolę, jaką uniwersalne projektowanie może odegrać w promowaniu edukacji włączającej. Nowe miejsca w placówkach edukacyjnych (np. przedszkolach) powinny uwzględniać standardy dostępności, podobnie jak materiały edukacyjne i środki dydaktyczne kupowane w ramach projektów dla szkół czy innych placówek systemu oświaty. Dla przykładu wymienić można choćby rekomendowany zakup sprzętu komputerowego ze standardową klawiaturą, który jednocześnie powinien umożliwiać dołączenie do niego, w razie zaistnienia takiej potrzeby, np. klawiatury Braille'a. Jednocześnie nie powinny to być urządzenia zbyt małe, gdyż te są trudne do obsługi dla uczniów z niepełnosprawnością rąk, zaburzeniami neurologicznymi czy tzw. małej motoryki. Istnieje też cały szereg praktycznych aspektów oznaczenia przestrzeni i otoczenia, ułatwiających poruszanie się osobom z niesprawnością wzroku (np. wprowadzenie oznaczeń pierwszego i ostatniego stopnia schodów jaskrawą farbą lub taśmą odblaskową, malowanie dużych powierzchni matowymi farbami o mocnych kolorach, jednobarwne i bez wzorów wykładziny podłogowe). Co ważne, aktualny brak obecności dzieci z niepełnosprawnością w danej społeczności czy placówce edukacyjnej, nie powinien być przesłanką do zaniechania realizacji idei edukacji włączającej. Idea zapewnienia dostępności nie oznacza bowiem wyłącznie obowiązku każdorazowego zakupu sprzętu zaadaptowanego do specjalnych potrzeb uczniów z niepełnosprawnością, ale taką specyfikację planowanych zakupów, aby podłączenie urządzeń preferencyjnych lub rozbudowanie o elementy ułatwiające korzystanie osobom niepełnosprawnym było możliwe w przyszłości - w razie zaistnienia takiej potrzeby.

Ministerstwo Rozwoju w ostatnim czasie zintensyfikowało działania na rzecz budowania świadomości i propagowania dostępności otoczenia dla osób niepełnosprawnych. W grudniu 2015 r. odbyło się forum pod hasłem „Fundusze Europejskie bez barier”, w którym wzięło udział ponad 300 osób z instytucji zaangażowanych we wdrażanie funduszy unijnych, instytucji i organizacji zajmujących się działaniami na rzecz osób z niepełnosprawnością. Forum dało opinii publicznej wyraźny znak, że dostępność jest kwestią, która będzie miała priorytetowe znaczenie dla wdrażania Funduszy Europejskich w obecnej perspektywie finansowej i w kolejnych latach. Kolejnym krokiem był cykl szkoleń dla około 300 osób



z instytucji wdrażających EFSI na temat dostępności projektów i infrastruktury, a w każdej Instytucji Zarządzającej krajowymi i regionalnymi programami operacyjnymi powołani zostali tzw. koordynatorzy ds. dostępności, których zadaniem jest czuwanie nad zapewnieniem możliwie pełnego wdrożenia tej idei w toku realizacji programów operacyjnych. Wydany został również pierwszy poradnik poświęcony realizacji zasady równości szans dla osób z niepełnosprawnością. W Internecie przeprowadzona została kampania informacyjna, w ramach której powstały filmy i broszura oraz strona poświęcona dostępności: www.power.gov.pl/dostepnosc. To też nie wszystko. Kolejne cele Ministerstwa na drodze do zapewnienia pełnej dostępności Funduszy Europejskich to wybór i zapewnienie funkcjonowania podmiotu zewnętrznego (organizacji), wspomagającego instytucje w prawidłowej realizacji zasady dostępności poprzez konsultacje i doradztwo na temat, np. przygotowania odpowiednich kryteriów wyboru projektów, treści regulaminów konkursów czy odpowiedniej specyfikacji zamówień publicznych. Uzupełnieniem tych działań będzie tzw. „watch dog” projektów EFS, który sprawdzi jak w praktyce realizowana jest zasada dostępności w projektach współfinansowanych z tego funduszu.

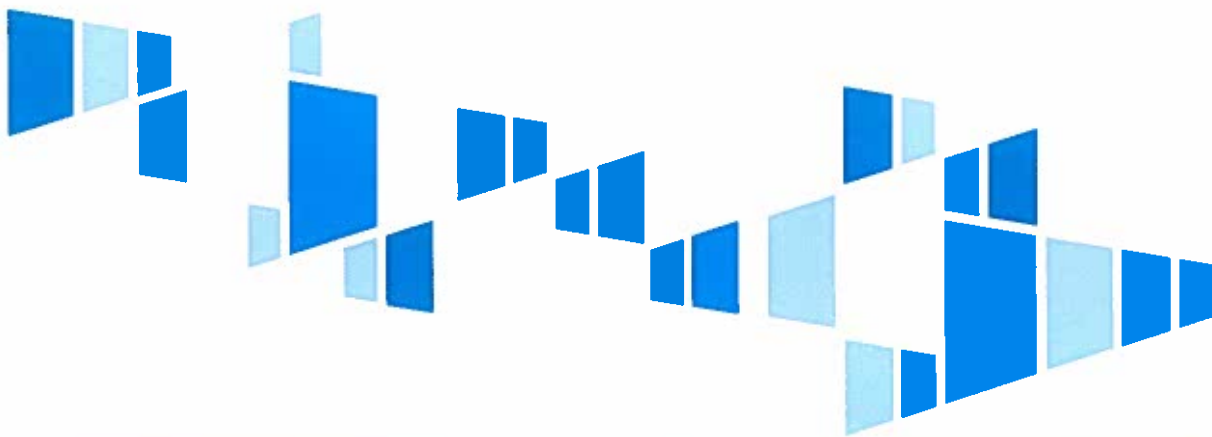
Mówi się, że wielkie rzeczy osiąga się małymi krokami – warto zatem zacząć stawiać je już dziś. Spróbujmy przymierzać częściej buty (a może okulary, wózki, aparaty słuchowe) osób z niepełnosprawnością - żeby lepiej rozumieć jak te przystawione kroki w ich kierunku stawiać.

JAK REALIZOWAĆ ZASADĘ RÓWNOŚCI SZANS Kobiet I MĘŻCZYŹN W PROJEKTACH FINANSOWANYCH Z FUNDUSZY EUROPEJSKICH 2014-2020

Polecamy Państwa uwadze wydany w czerwcu poradnik dotyczący sposobu realizacji zasady równości szans kobiet i mężczyzn w projektach finansowanych z funduszy europejskich 2014-2020. Jest on skierowany zarówno do instytucji odpowiedzialnych za zarządzanie i wdrażanie programów operacyjnych, jak również do osób oceniających projekty i aplikujących o fundusze, a także wszystkich zainteresowanych tym tematem. Dokument ten ma na celu przybliżenie idei równości szans kobiet i mężczyzn w funduszach unijnych i pozwala zapoznać się z praktycznymi aspektami jej realizacji w projektach i programach operacyjnych.

Podręcznik znajduje się na Portalu Funduszy Europejskich pod adresem:

<http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/dokumenty/poradnik-dotyczacy-zasady-rownosci-szans-kobiet-i-mezczyzn-w-funduszach-unijnych-na-lata-2014-2020>



INFORMACJA I PROMOCJA

ZMIANY W ZASADACH OZNACZANIA DZIAŁAŃ I MATERIAŁÓW INFORMACYJNO-PROMOCYJNYCH

W związku z publikacją przez Komisję Europejską nowych interpretacji dotyczących obowiązków informacyjnych beneficjentów, nastąpiły zmiany w zasadach oznaczania działań i materiałów informacyjno-promocyjnych finansowanych w ramach programów dwufunduszowych i częściowo programu Pomoc Techniczna. Zmiany mają wpływ przede wszystkim na działania instytucji.

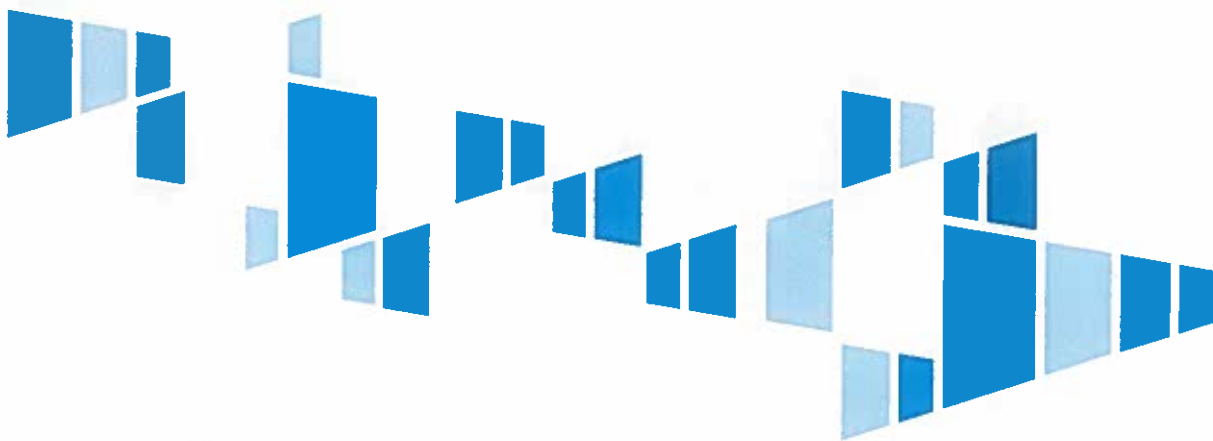
W przypadku programów dwufunduszowych materiały/działania informacyjne i promocyjne oznaczamy nazwą funduszu, z którego dofinansowano projekt, o którym informujemy lub który promujemy oraz nazwą funduszu, z którego dofinansowano produkcję danego materiału (np. publikacje, prezentacje, materiały audiowizualne itd.). Zatem oznaczenie materiału/działania informacyjnego i promocyjnego jest następstwem zarówno jego tematyki, jak i źródła finansowania.

W przypadku, gdy treść materiału/działania informacyjnego i promocyjnego dotyczy projektów dofinansowanych z dwóch różnych funduszy, wówczas w oznaczeniu można zastosować nazwę Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne. Dodatkowo należy umieścić również informację, z którego funduszu dofinansowany jest dany materiał/działanie.

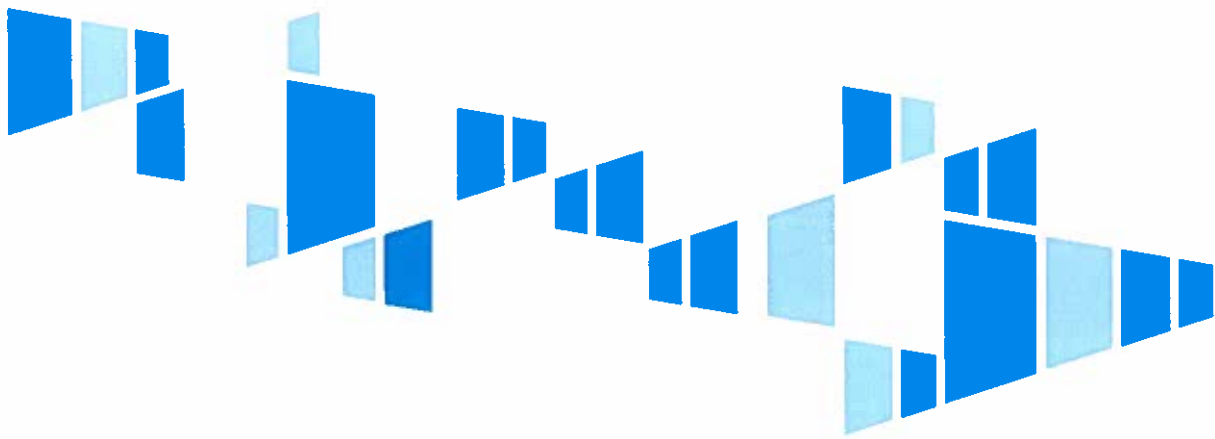
Główną zasadą, którą należy się kierować przy oznaczaniu materiałów /działań informacyjno-promocyjnych, wskazuje, że należy zastosować odwołanie do funduszu, który dofinansowuje projekty, o których mowa w tym materiale/działaniu. Dodatkowo należy też zamieścić informację słowną, że produkcja/druk/opracowanie danego materiału jest współfinansowane ze środków konkretnego funduszu.

Przykłady

1. Jeśli realizujemy materiał/działanie informacyjno-promocyjne współfinansowane w ramach RPO z Europejskiego Funduszu Społecznego i dotyczy ono całego RPO (środki EFS i EFRR), należy je oznaczyć:
 - a) znakiem FE Program Regionalny,
 - b) logiem/herbem województwa,
 - c) znakiem UE EFSI,



- d) informacją słowną w treści materiału lub pod logotypami, że produkcja /druk/opracowanie materiału jest współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.
2. Jeżeli realizujemy materiał/działanie informacyjno-promocyjne współfinansowane w ramach RPO z Europejskiego Funduszu Społecznego i dotyczy ono projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, należy je oznaczyć:
 - a) znakiem FE Program Regionalny,
 - b) logiem/herbem województwa,
 - c) znakiem UE EFRR,
 - d) informacją słowną w treści materiału lub pod logotypami, że produkcja /druk/opracowanie materiału jest współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.
 3. Jeżeli realizujemy materiał/działanie informacyjno-promocyjne współfinansowane w ramach RPO z Europejskiego Funduszu Społecznego i dotyczy ono projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego, należy je oznaczyć:
 - a) znakiem FE Program Regionalny,
 - b) logiem/herbem województwa,
 - c) znakiem UE EFS.
 4. Jeżeli realizujemy materiał/działanie informacyjno-promocyjne współfinansowane w ramach PO PT z Funduszu Spójności i dotyczy ono projektów/programów współfinansowanych z kilku funduszy, należy je oznaczyć:
 - a) znakiem FE bez odniesienia do konkretnego programu,
 - b) znakiem UE EFSI,
 - c) informacją słowną w treści materiału lub pod logotypami, że:
 - Produkcja/druk/opracowanie materiału jest współfinansowane ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 lub
 - Produkcja/druk/opracowanie materiału jest współfinansowane ze środków Funduszu Spójności.



**KALENDARIUM NADCHODZĄCYCH POSIEDZEŃ KOMITETÓW MONITORUJĄCYCH
lipiec – sierpień**

DATA	KOMITET MONITORUJĄCY RPO
15 lipca	KM RPO Województwa Mazowieckiego
21-22 lipca	KM RPO Województwa Małopolskiego
26 lipca	KM RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego
29 lipca	KM RPO Województwa Lubelskiego
11 sierpnia	KM RPO Województwa Lubuskiego
sierpień	KM RPO Województwa Mazowieckiego

**Departament
Regionalnych Programów Operacyjnych**

**Departament
Europejskiego Funduszu Społecznego**

Ministerstwo Rozwoju
rpo.2020@mr.gov.pl